

SLOVENSKI

Poročevallec

Direktor: Rudi Janžura — Odgovorni urednik: Sergej Vošnjak — Tiska tiskarna Slovenskega poročevalca — Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica 5, telefon 23-322 do 23-326 — Uprava: Ljubljana, Copova ul. 50-III., telefon 22-375 in 22-621 — Oglasi oddelček: Ljubljana, Kardeljeva ulica 6, telefon 21-836, za ljubljanske naročnike 20-163, za zunanje 21-832 — Poštni predal 29 — Tek. račun NB 601-XT-163 — Mesečna naročnina 140 din

Narode Jugoslavije in Turčije zbližuje enako pojmovanje miru

Turška parlamentarna delegacija prispela v Jugoslavijo — Izjava njenega voditelja

Skoplje, 27. jan. Turška parlamentarna delegacija, ki jo vodi g. Hulusi Hoymen, predsednik parlamentarne skupne demokratične stranke, je prispela davi z ekspresnim vlakom iz Aten v Skoplje. Z delegacijo so se pripeljali v Skoplje tudi ljudska poslanca zvezne skupščine Cedimir Minderović in Dimče Koco ter podpredsednik Narodnega saborja LR Makedonije Tomo Kuturec, ki so delegacijo sprejeli na meji pri Djevdjeliji. Na železniški postaji v Skoplju so goste sprejeli in pozdravili.

Brzjavka maršala Tita ministru za zunanje zadeve Turčije

Beograd, 27. jan. (Tanjug). Predsednik FLRJ maršal Josip Broz - Tito je poslal danes ministru za zunanje zadeve Turčije profesorju Fuadu Köprülüju naslednjo brzjavko: »Prisrčno se zahvaljujem Vaši ekscelenci za poslano brzjavko in izražene želje. Prepričan sem, da bo prijateljsko sodelovanje naših narodov varen doprinos k splošni stvari miru. Prosim Vas, da sprejmete moje najlepše želje za srečo in blaginjo turškega naroda. Njegove ekscelence predsednika Turške republike g. Dželala Bayara in Vašo osebnostno.

Državni sekretar za inozemske zadeve FLRJ Koča Popović je poslal turškemu ministru za zunanje zadeve g. Köprülüju tole brzjavko: »Prosim Vašo ekscelenco, da sprejmete moje iskreno zahvalo za pozdrave in želje, ki ste mi jih poslali po odhodu iz Jugoslavije. Prepričan sem, da je Vaš obisk, ki nam je dal priložnost za plodno zamenjavo gledišč, temelječo na medsebojnem razumevanju in zaupanju v skupnih problemih, pomemben korak k nadaljnjemu poslabljanju med našima državama v korist skupne obrambe in utrditve miru.»

Inozemski vojaški zastopniki pri načelniku generalnega štaba JLA

Beograd, 27. jan. (Tanjug). Načelnik generalnega štaba JLA generalni polkovnik Pečo Dapčević je sprejel danes popoldne vojaške letalske in pomorske odposlance ZDA, Velike Britanije, Francije, Grčije, Turčije, Burme in Kanade, ki so akreditirani v Beogradu. Vojaški funkcionarji so se mu predstavili v oddelku za zveze z inozemskimi vojaškimi zastopniki sekretariata za narodno obrambo ob navzočnosti vice-admirala Srečka Manole in polkovnika Stjepana Ivekovića.

Veleposlanik Jovanović obiskal grškega ministra Markezinisa

Atene, 27. jan. Jugoslovanski veleposlanik v Grčiji Radoš Jovanović je obiskal grškega ministra za koordinacijo Markezinisa. Govorila sta o razširitvi trgovinskih in ekonomskih zvez med Jugoslavijo in Grčijo.

Stavka v tržaških ladjedelnih

Trst, 27. januarja (Tanjug). — Stavka delavcev Združenih jadranskih ladjedelnih v Trstu, ki se je začela v soboto in trajala do nedelje popoldne, se je spet začela večeraj popoldne, ko so delavci spontano zapustili svoja delovna mesta. In se kenčala šele poročiti. Delavci so stavkali zaradi novih disciplinskih predpisov, ki jih uvajajo tržaške ladjedelnice. Zaradi stavke je bila odložena splošitev velike oceanske ladje »Star of Alexandria«, ki so jo v jadranskih ladjedelnih zgradili za Egipt.

Potrđitev novega obrambnega ministra ZDA

Washington, 27. januarja (UP). Ameriški senat je večeraj potrdil imenovanje Charlesa Wilsona za obrambnega ministra. Senat je pred tem potrdil imenovanje osmih drugih članov Eisenhowerjeve vlade. Charles Wilson je pred tem izjavil, da bo prodal svoj del delnic družbe »General Motors«.

vili Dimče Mirev, predsednik Narodnega saborja LR Makedonije, Omajl Sejtula, predsednik mestnega ljudskega odbora, skupina ljudskih poslancev Narodnega saborja Makedonije in zastopniki jugoslovanskega tiska in radia. Prišel je tudi turški generalni konzul v Skoplju g. Ars Iskender z vicekonzulom Ruhi Gezginom.

Narodno sobranje Makedonije je priredilo turškemu gostom v Skoplju zakusko. Vodja parlamentarne delegacije in ostali člani so se zahvalili za tople sprejem. Izrazili so zadovoljstvo, da jim je bila dana možnost obiskati Jugoslavijo. Izjavili so, da goji turški narod in vse politične stranke velike simpatije do jugoslovanskih narodov in maršala Tita in da iskreno žele prijateljstvo in sodelovanje z Jugoslavijo.

Vodja turške parlamentarne delegacije g. Hulusi Keymen je izjavil skupini jugoslovanskih novinarjev, ki so ga spremljali

na poti iz Djevdjelije do Skoplja. »Člani turške parlamentarne delegacije prihajamo v Jugoslavijo, da bi videli ekonomski in industrijski razvoj države, katere narodi so bili med drugo svetovno vojno hudo prizadeti. Turški narod se čuti sorodnega z jugoslovanskimi narodi, ker ga vežejo nanje skupni interesi in enako pojmovanje miru.«

Na vprašanje, kaj lahko pričakujemo od tega obiska, je vodja delegacije g. Keymen dejal, da taki obiski utrijujejo prijateljstvo med narodi in koristijo skupni stvari miru.

Na vprašanje, kako gleda turški narod na politiko zblíževanja in iskrenega sodelovanja z Jugoslavijo, je g. Keymen odgovoril, da je po mnenju turškega naroda prijateljstvo med Jugoslavijo in Turčijo nujna potreba in da je zelo zadovoljen z razvojem političnih in drugih zvez z Jugoslavijo. »Nadaljnja krepitve zvez z obelostranskimi obiskii, je dejal g. Keymen, nho okrenila prijateljsko med nami. Turški narod nestrono pričakuje, da bi tudi jugoslovanska parlamentarna delegacija kaj

malu prišla na obisk v Turčijo.« Na vprašanje, kakšen odmev je imel pri turškem narodu in političnih krogih obisk ministra za zunanje zadeve prof. Köprülüja v Jugoslaviji, je g. Keymen dejal, da so ga le-ti spremljali z velikim zanimanjem in v upanju, da bo obisk rodil trdno zvezo, ki bo služila miru v tem delu sveta.

Sprejem v sekretariatu za zunanje zadeve FLRJ

Beograd, 27. januarja. Državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović je popoldne sprejel v protokolarnem obisku veleposlanika Vel. Britanije g. Maleta, francoskega veleposlanika g. Boudeta, poslanika Finske in Danske ter opravnikne poslov Nemčije, Holandije in Mehike.

Cestitka italijanske vlade maršalu Titu

Beograd, 27. januarja. Italijanska vlada je po poslanstvu FLRJ v Rimu izrazila maršalu Titu tople čestitke k izvolitvi za predsednika FLRJ.

ki vežejo Evropo in Azijo. Če pogledamo zemljevid, se lahko prepričamo, da mora tisti, ki bi hotel nadzirati Dardanele in prodrati v Egejsko morje, iti čez Trakijo. Na resnica dokazuje politični, zlasti pa strateški pomen tega ozemlja v prihodnosti, vključena ga v ozemlje, ki ga zajema Atlantska zveza. Če bodo Jugoslavija, Grčija in Turčija ustvarile balkansko fronto, bo Trakija izredno važen člen naše obrambne verige.»

Prihod veleposlanika dr. Velebita v London

London, 27. januarja (Tanjug). Sinoči je prispel v London novi jugoslovanski veleposlanik v Vel. Britaniji dr. Vladimir Velebit. Novega jugoslovanskega veleposlanika je sprejel v imenu britanskega zunanjega ministrstva šef protokola g. Marcus Cheeke. Dr. Velebit je izjavil novinarjem na postaji »Victoria« v Londonu, da mu je nadvse drago, da je prišel v Vel. Britanijo.

Politika Jugoslavije, Grčije in Turčije je proti vsaki agresiji

Atene, 27. jan. Predsednik grške vlade maršal Papagos je odgovarjal na nekatera vprašanja beograjskega radia. Najprej je poudarjal, da sta bili Grčija in Jugoslavija v preteklosti združeni v skupnem boju, v katerem so narodi obeh držav ponosno in složno sodelovali, braneč čast, svobodo in narodno neodvisnost. To bo tudi v prihodnosti temelj grško-jugoslovanskega sporazuma.

Med nadaljnjim razgovorom je naglasil, da občutek prijateljstva in zveze, ki se je porodil v duši naroda, nikdar ne izgine, če ga ne uniči izdajalstvo. »Z zadovoljstvom ugotavljam«, je dejal maršal Papagos, »da so se takšna čustva, skovana v kritičnih trenutkih naše zgodovine, globoko vsidrala v duše naših narodov. Tudi grško-turško prijateljstvo je tako zgradba, ki je prestala vse preizkušnje.«

Potem je predsednik grške vlade naglasil, da tvorijo Grčija, Turčija in Jugoslavija po svojem sporazumu v tem delu sveta činitelje stabilnosti, katere vrednosti javno mnenje v svobodnih državah ne more podcenjevati.

Ko ga je dopisnik vprašal, kakšno stopnjo so dosegli grško-jugoslovanska vojaška pogajanja, je maršal Papagos izjavil, da je v tem hipu smoter obeh držav hraniti mir. Grčija in Jugoslavija in tudi Turčija

Poudarki predsednika grške vlade Papagosa v razgovoru z dopisnikom beograjskega radia

izvajajo jasno politiko, ki je proti vsaki agresiji in jo mora odpravljati vsak dobrohoten človek. Smoter razgovorov med vojaškimi strokovnjaki dveh sedmih držav je proučiti skupne obrambne probleme, ki bi bili nujni in potrebni, če drugi ne bi spoštovali miroljubnosti obeh držav.

»Z naše zgodovine«, je nadaljeval predsednik grške vlade, »smo se marsikaj naučili in bilo bi neopravičljivo, če ne bi teh izkušenj uporabljali za svojo varnost.«

Na vprašanje dopisnika, če grozi nevarnost samo od sovjetskih satelitov in kakšen zunanje-politični pomen ima Trakija, je maršal Papagos odgovoril: »Nič ne more vedeti, od kod bo prišel napad, če bodo naše države sploh vnovič doživele tragedijo vojne. Mi vemo, da satelitske države ZSSR v Evropi neprenehoma povečujejo svoj vojni potencial, in to zadošča, da moramo biti budni. Trakija nas združuje s Turčijo kot prijateljsko in zavezniško silo. Čez Trakijo gredo ceste,

Spominska svečanost ob 10 letnici smrti Nikole Tesle

V ponedeljek zvečer je bila v Beogradu v Kolarčevi ljudski univerzi spominska svečanost ob 10 letnici smrti velikega učenjaka Nikole Tesle. Spominske svečanosti so poleg drugih prisostvovali podpreds. Zveznega izvršnega sveta Aleksander Ranković, dr. Ivan Ribar, Rodoljub Colaković, Dobrovoje Radosavljević, Dušan Čalić, Svetislav Stanković, Vladimir Simić, Mitra Mitrović, generalpolkovnik Pečo Dapčević, vice-admiral Srečko Manola in drugi, kakor tudi zastopniki najvišjih znanstvenih ustanov in kulturnih organizacij, zastopniki političnih in družbenih organizacij, episkop Garban kot zastopnik patriarha Vikentija, nadškof dr. A. Ujčić, škof Milan Dobrovoljač, imam Abdulah Hadžić ter mnogostevilni odposlanci tujih diplomatskih zastopstev v naši državi.

Spominsko svečanost je začel v imenu državnega odbora za komemoracijo njegov predsednik Rodoljub Colaković, ki je med drugim dejal:

»Tesla pripada kot izumitelj — znanstvenik vsemu človeštvu. Njegovo delo je stalno služilo in bo čimdalje bolj služilo za združevanje sveta, za prosvetljenost in napredek, za odstranjevanje oddaljenosti in razlik. Razumljivo je, da more biti ljudstvo, med katerim se je Tesla rodil, kjer je črpal svoje prvo znanje in svoje prvo osnovno oblikovanje kot človek, posebno ponosno na svojega sina.«

Zatem je tov. Colaković govoril o Tesli kot človeku, o njegovi poštenosti in nesebičnosti ter o popolnem nezanimanju za lastne koristi, ki bi jih mogel imeti zaradi svojega znanstvenega dela.

»Vsekakor je imelo tako stališče za Teslo neprijetne posledice v gnotnem pogledu, toda preziranje gnotnih koristi mu je omogočilo, da je do konca življenja obvaroval svojo neodvisnost nasproti močnim svojega časa in svobodo ustvarjanja.«

Zatem je Rodoljub Colaković navedel imena nekaterih najbolj uglednih znanstvenikov sodobnikov Tesle, ki so mu izrekli priznanje že za njegovega življenja.

»Zlasti mi, rojaki Tesle, imamo do njega še posebne obveznosti, ne samo kot učenjaka, temveč tudi kot patriota.«

Mnogo je pripomogel, da je v prvi svetovni vojni Amerika pravilno razumela boj Srbije in Crne gore za obstoj, potrebo po razbitju habsburške monarhije in združitvi jugoslovanskih narodov. V drugi svetovni vojni je bilo stališče Tesle prav tako dosledno in nedvomno. Cetudi ni imel prilike, da bi bil obveščen o vsebini tega, kar se je dogajalo v Jugoslaviji, je Tesla pozival k ohranitvi in krepitvi bratstva in enotnosti, k boju proti vsakemu šovinizmu ter je izražal globoko vero v zmago našega ljudstva. Zlasti blizu nam je bil v svojih sporočilih pred smrtjo, ki je govoril, kaj pričakuje od druge svetovne vojne. Ta novi svet, je dejal, mora biti svet, v katerem ne bo

Seja Izvršnega odbora Osvobodilne fronte

Včeraj popoldne ob 11. uri je bila seja Izvršnega odbora Osvobodilne fronte, na kateri so razpravljali o predvidenih ustavnih spremembah.

Prvi načrt programa Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije bo končan prve dni meseca februarja

Beograd, 27. januarja. Računajo, da se bo komisija za izdelavo programa bodoče Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije sešla prve dni februarja. Na tem sestanku bo pretresala prvi načrt programa te Zveze.

Podpredsednik MLO Ljubljana tovariš Leopold Kresc ogleduje svojo lasno darovano krik po odvzemu

Sledimo vsi prvim brezplačnim krvodajalcem

Kakor smo že poročali je večeraj prišel na Zavodu za transfuzijo v Ljubljani odvzem krvi brezplačnim krvodajalcem. Te akcije, ki jo je organiziral Glavni odbor Rdečega križa Slovenije, se je odzvalo mnogo ljubljancev, ki so se pred osmo uro prišli na Zavod za transfuzijo, da oddajo del svoje krvi za človekoljubne namene.

Med prvimi so se javili tisti krvodajalci, ki že od leta 1945 dajejo svojo kri. To pot pa so se oglasili pri Rdečem križu z željo, da bodo oddali dajali kri brezplačno. Med temi, ki razumejo, kaj pomeni pomagati človeku v nesreči, so bile Marija Zemljik in Cecilija Stološki, obe krvodajalki iz leta 1945, ki sta doslej dali že vsaka po 10 litrov krvi; Ivanka Repić je večeraj oddala že 49-tič kri, skupaj okrog 20 litrov, nadalje Teresija Varstek in drugi. Na zavod so prišli tudi tisti krvodajalci, ki so šele pred 14 davi oddali kri. Zelja teh, da bi jim spet odvzeli kri, pa ni bila uslišana, ker preprosto oddajanje krvi slabi človeka in mora krvodajalec čakati gotovo dolo pred-

no se mu spet odvzame kri. Med temi sta bili tudi Vida Hiti, prva krvodajalka v Ljubljani in Zora Flajnkova. V Zavodu za transfuzijo verjetno še nikoli ni bilo tako živahno kakor večeraj. Vsi znaki kažejo, da se bo ta živahnost še nadaljevala, ker je odziv brezplačnih krvodajalcev velik. Ze ob osmi uri so bili vsi prostori, s katerimi razpolaga zavod, prenapolnjeni. Vse zdravstveno osebje je imelo polne roke dela. Od tovarišic, ki so vpisovale brezplačne krvodajalce v kartoteko, do rentgenologa, ki je pred odvzemu krvi pregledal vsakega posameznega krvodajalca.

Med brezplačnimi krvodajalci so bili tudi tovariši Leopold Kresc, podpredsednik MLO Ljubljana, dr. Pavel Lunaček, dekan medicinske fakultete, dr. Marjan Ahčin, direktor centralnega higienskega zavoda, ki je dal kar pol litra krvi, vse sanitetno in tehnično osebje ljubljanske vojne bolnišnice s podpolkovnikom dr. Stefanom Sobariem na čelu, mnogi pripadniki Jugoslovanske ljudske

armade ter stari borci, tajnik in podpredsednik Glavnega odbora Rdečega križa Slovenije tov. Jože Kopitar in Martin Silba, tov. Olga Kraigherjeva, Iva Ogorelec, tajnica mestnega odbora Rdečega križa ter drugi člani in bolničarke ljubljanskih organizacij Rdečega križa, zdravniški ljubljanski bolnišnice in Zavoda za socialno zavarovanje itd. Okrog pol desete ure je čakalo v Zavodu za transfuzijo že okrog 100 brezplačnih krvodajalcev.

Zaenkrat bo ta akcija za brezplačno dajanje krvi v Ljubljani, Mariboru in Celju, t. j. v tistih mestih, kjer so zavodi za transfuzijo. V Ljubljani bo odvzem krvi tedensko vsak torek, sredo in četrtek. Pozneje, ko bo Rdeči križ Slovenije dobil posebni avto, ki ga v kratkem pričakuje, bo akcija za brezplačni odvzem krvi po vsej Sloveniji. S tem bodo imeli možnost oddati kri tudi tisti krvodajalci, ki so oddajali od treh glavnih mest naše republike.

Po podatkih, s katerimi razpolaga Zavod za transfuzijo v Ljubljani, je bilo od junija do decembra 1945. leta v Ljubljani 450 krvodajalcev, ki so dali skupno 205.169 kub. cm krvi. Preteklo leto pa je bilo 8342 krvodajalcev, ki so dali 3.262.169 kub. cm krvi. Skupna količina krvi, ki so jo odvzeli zavodi v Celju, Mariboru in Ljubljani raznim krvodajalcem znaša 16 milijonov 384.633 kub. cm krvi. Del te krvi je sprejelo s transfuzijo veliko število bolnikov, 2.245.215 kub. cm krvi pa so predelali v plazmo.

Marsikdo je prepričan, da večkratno dajanje krvi škoduje zdravju človeka. Toda to mišljenje je zmotno. Vsak krvodajalec je podvržen zdravniškemu pregledu, ki določa koliko krvi lahko da posameznik in v katerih razdobjih. Oddaja krvi je za človeški organizem zelo koristna, ker organi, ki proizvajajo kri, po oddani krvi živahneje delujejo.

Prepričani smo, da bo vsakdo, ki je zdrav in v kondiciji, sledil tem prvim brezplačnim krvodajalcem in se prijavi organizaciji Rdečega križa na svojem terenu, ter tako izpolnil tudi to svojo državljansko in človeško dolžnost. Pri tem naj nas spremlja zavest, da se nam bo vsak kubni centimeter krvi, ki ga bomo oddali, bogato obrestoval in da ga bomo dobili vrnjenega v primeru, če nas zadene kakšna nesreča ali težka bolezen.

Seja zakonodajnega odbora Sabora Hrvatske

Zagreb, 27. januarja. Zakonodajni odbor in odbor za ljudsko oblast Sabora LR Hrvatske je začel danes pretresati zakonske predloge, ki bodo predloženi V. rednemu zasedanju Sabora. Obrazložitev o predlogu ustavnega zakona je podal predsednik Sveta za zakonodajo in graditev ljudske oblasti Nikola Sekulić.

II. kongres sindikata delavcev kulturno-umetniških ustanov

Sarajevo, 27. januarja. Drugi kongres sindikata delavcev kulturno-umetniških ustanov Jugoslavije bo od 26. do 27. aprila v Sarajevu. Na kongresu bo verjetno navzočih mnogo tujih gostov. Na dan kongresa bodo v Sarajevu kulturno-umetniške manifestacije, pri katerih bodo sodelovali gledališki in likovni umetniki, književniki in kulturni delavci iz Bosne in Hercegovine.

Organizacije OF se pripravljajo na kongres

Elektrifikacija, združni dom, kino dvorana, vse to je delo članov Fronte

V nedeljo, dne 17. t. m. je bila v Ravnah na Koroškem občinska konferenca Osvobodilne fronte, Osvobodilna fronta v Ravnah, ki je v času okupacije odigrala svojo zgodovinsko vlogo, tudi po vojni ni ostala ob strani, o čemer govori elektri-

fikacija vasi Tolstege vrha in Dobriji, gradnja združnega doma in ureditev moderne kino dvorane, gradnja cest itd., pri čemer so frontovci Raven prispevali nad 40.000 prostovoljnih delovnih ur, zlasti pa bogato vojskovno in kulturno-prosvetno delo. Občinska organizacija Osvobodilne fronte v Ravnah skupaj z Dobrijami šteje danes 1560 članov razen tega pa spadata k njej tudi vaški organizacija Kotlje s 350 člani in Tolsti vrh z 250 člani. Stevilke same povedo, da so še mnogi, ki imajo pogoje za članstvo, a jih Fronta do zdaj še ni znaša prirediti. Hkrati s teženjo po razširitvi organizacije pa se Fronta v Ravnah bori tudi za pravilen lik člana Osvobodilne fronte in je zato na tej konferenci izključila iz svojih vrst dva člana.

Na konferenci je bilo govora še o vrsti gospodarskih, kulturnih in političnih vprašanj, na koncu pa so za delegate na republikem kongresu Osvobodilne fronte izvolili predsednika organizacije, španskega borca Ivana Kokalja, nadalje Franca Meznerja in aktivistko Pavlo Tratinik, ter poslali maršalu Titu »pozdravno resolucijo kot prvemu predsedniku naše zvezne republike. M. H.

Zbori v Trbovljah

V dneh od 15. do 20. t. m. so bile v Trbovljah terenske konference in zborovanja Osvobodilne fronte, na katerih so obravnavali preusmeritev dela Osvobodilne fronte v duhu, ki ga nakazuje VI. kongres Zvezne komunistov Jugoslavije, obenem pa so reorganizirali terene v okviru delokroga, ki ga imajo društva »Svoboda«. Na teh zborovanjih, ki se jih je ponekod udeležilo tudi do 400 frontovcev, so izvolili tudi delegate za mestno in okrajno konferenco OF. V celoti je bilo izvoljenih 119 delegatov za mestno in 48 delegatov za okrajno konferenco OF, med predlaganimi kandidati za kongres Ljudske fronte Jugoslavije pa je tudi predsednik vlade LRS Miha Marinko.

Po spominskih govorih je Beograjska filharmonija predvajala pod vodstvom Krešimira Baranovića Beethovnovo III. simfonijo.

Alarm sovražnikov enotnosti koroških Slovencev

Proti vsemu, kar prihaja iz Slovenije — Posebno nevarna se zdi sovražnikom slovenske enotnosti na Koroškem knjiga iz Slovenije ter kulturni stiki s Slovenijo sploh

Sovražniki enotnosti koroških Slovencev, ki se zdaj pred vso litvami imenujejo krščanski demokrati, so zavpili v svojem »Tedniku: Le vkup, le vkup koroški Slovenci! Prizigimo kresove kot v časih turških napadov. Za naš obstoj gre! Nova najhujša nevarnost je pred zama!

Ta nevarnost je v vsem, kar prihaja iz Slovenije, zlasti pa so nevarni kulturni stiki s Slovenijo. Krščanski demokrati ne kličejo k alarmu zaradi nevarnosti, ki preti slovenskemu življenju na Koroškem od nemških šovinistov, ker so dali na razpolago svoje tiskilne za jarem, v katerega so jih vpregli Steinhacher in drugi stari sovražniki Slovencev.

Posebno nevarna se jim zdi knjige iz Slovenije. Kaže, da jih imajo za brezbožne vse po vrsti, ker so pač škofje protestantske spise in Cankarjevo umetnost metali na grmado, ker je avstrijski cenzor obsopal Prešernovo, katoliški pa Gregorčičovo poezijo, ker so Meska preganjali Steinacherjevi valpti, ker so Prežihovega Vornarca nacisti in njihovi slovenski prijatelji spravili v nacistično uničevalno taborišče itd.

Kdor bere »Tednik«, bi moral verjeti, da so v Jugoslaviji vsi duhovniki pobiti ali zaprti, čeprav so trije prišli iz Slovenije na obisk na Koroško in ne vedo ničesar povedati o preganjanju cerkve in vere.

Po »Tedniku« je velika nevarnost tudi šolanje koroške mladine

v Ljubljani. Pri tem mislijo menda takole: Saj nam bo zmanjkalo študentov za tiste šole, v katerih ni slišati nobene slovenske besede, ter za takšne šole, kakršne so emigrantska univerza v Franciji ter belogardistični seminarij v Rimu in Madridu. Gotovo jih tudi skrbi pomislek, da v Sloveniji in Jugoslaviji izobraženi ljudje ne bodo več poslušali samozvanih narodnih voditeljev, kakršni se zdaj zbirajo pod imenom krščanskih demokratov.

»Slovenski vestnik«, glasilo Slovenske Koroške, je o tem alarmu nasprotnikom slovenske enotnosti med drugim pisal takole:

Res strašna nevarnost preti nam, koroškim Slovencev, z juga. Prinašajo jo slovenska opera, slovenska drama, akademski pevski zbor, folklorne skupine, slovenski očet, Prinašajo jo pevci in godbeniki, prinašajo jo slovenski filmi in še celo slovenski smučarji. In tudi vsak koroški Slovenec, ki kdaj zaide čez mejo, se lahko naleže te nevarnosti. Se koroza, opeka in cement za naše združbe so nevarne našemu obstoju.

Cas pa gre svojo pot. Se bodo lahko prišli na Koroško duhovniki iz Ljudske republike Slovenije, še bodo prihajale tisočere slovenske knjige v vsako slovensko hišo na Koroškem, še bodo slovenski fantje in dekleta študirali v Ljubljani. In še mnogo več. Ni hče, niti gospod Steinhacher niti gospod Haderlap niti gospod Tischler

ne bodo pretrgali neločljivih vezi, ki družijo naše ljudstvo z vsem slovenskim narodom in matično republiko Slovenijo, ki je prav takšna, kakršno si slovensko ljudstvo želi kljub jezi raznih velikih in malih. Kljub jezi Stalina in tudi kljub jezi raznih Tischlerjev, Murijev, Babnikov in drugih. Mi smo in ostanemo del tega našega slovenskega ljudstva. Krščanski demokrati pa naj gredo naprej po svoji poti, ko so se iz naše narodne skupnosti sami izločili. Ali bodo strohneli kot gnila veja, ki je odpadla od debla, ali pa bodo šli po poti, ki jo v duhu windisarstva želi njihov šef. Velike škode tako ali tako ne bo.

Priče grozot v Oradourju pripovedujejo

Debate o zakonu »Lex Oradour« še ni konec — Pred sodiščem so nastopile kot priče vsi prebivalci Oradourja, ki so preživeli nesrečni 10. junij 1944.

Vojaske sodišče v Bordeauxu je zaslislalo že vse obtožbe, zdaj pa zaslišuje priče. Najprej so obujali strašne spomine na nacistični pokol v Oradourju vsi prebivalci tega kraja, ki so po nenavadnem naključju preživeli strašne dogodke.

Iz cerkve se je rešila samo vaščanka Rouffange, ki je med tem, ko je cerkev že gorela, skočila skozi okno in je dobila več streliv iz strojnice, ki je bežala proti potoku za cerkvijo. Sin župana iz Oradourja je izpovedal, da se je nekaj dni pred pokolom vrnil iz nemškega vojnega ujetništva, od koder je utekel in se potem ves čas skrival doma. Ko so prišli v vas 10. junija 1944 nacisti, je bil skrit v domači kleti. Kmalu je opazil, da hiša gori in ko je zlezal iz kleti, se je še lahko skrivil v najbližje grmovje, ker so takrat nacisti divje streljali na ljudi, ki so bežali iz goreče cerkve. Vaščan Renaud, ki je star 45 let, se je ob prihodu nacistične soldateske vlegel ob svoji njeni med koprive, kjer ga ni nihče iskal. V svojem skrivališču je slišal vse, kar se dogaja v vasi, ni pa seveda vedel, da so med ubitimi tudi njegova žena in njegovi otroci.

Kot priča je nastopil tudi nekdanji voditelj uporniškega zbivanja v vasi Oradour — sur Vayres. V tej vasi je bilo močno uporniško gibanje in neki ovaduhovi so o tem poročali Nemcem ter v svoji ovadbi tudi navedli, da s uporniki shajajo v hiši današnje priče Andre Pasqueta. Kakor so že prej domnevali, je zdaj s pričevanjem Andre Pasqueta popolnoma potrjeno, da je bilo nacistično gro-

Izjava novega vodje delegacije ZDA v OZN

New York, 27. jan. (USIS). Vodja ameriške delegacije v OZN Henry Cabot Lodge je včeraj ob prevzemu dolžnosti izjavil, da gleda nadvse optimistično na prihodnost OZN. Lodge je ob izročitvi poverilnih pisem generalnemu tajniku OZN Trygve Lieju dejal, da predsednik ZDA Eisenhower pripisuje velik pomen OZN, ki je po njegovem mnenju postala pomemben forum za razvoj svetovnega javnega mnenja. Dejal je, da je smoter ameriške delegacije storiti vse, kar je v njeni moči, da bi se nadaljevala graditev OZN kot orodja za doseg trajnega in pravičnega miru v svetu. Vodja ameriške delegacije je na koncu dejal, da ameriško ljudstvo očenuje pomembnost raznih ustanov po njihovih akcijah in rezultatih, in da prav zato tudi pripisuje velik pomen OZN.

Kraja ali „nereseno vprašanje“?

Ze nekaj časa italijanski tisk z vse ostrino napada Jugoslavijo, češ da »protizakonito« prebranje Italijanskim ribičem ribolov na Jadranskem morju. V tej zvezi so tudi inscenirali sodno obravnavo v Chioggi, kjer so obtoževali poleg drugega tudi jugoslovanske kontrolne organe na Jadranu. V tej zvezi je beograjski dnevnik »Politika« objavil daljši članek z naslovom »Kraja ali „nereseno vprašanje“? Iz tega članka povzemamo nekatere važnejše odstavke.

V zadnjem času naši pomorski kontrolni organi čedalje pogosteje ustavljajo v naših teritorialnih vodah Italijanske ribiške ladje, ki se ukvarjajo s protizakonitim ribolovom. Tako je bilo leta 1952 zajeto 80 Italijanskih ribiških ladij, medtem ko je precejšnje število teh ladij pred zajetjem zbežalo.

V zvezi s tem piše italijanski tisk običajno o nekakem sne-

rešenem sporu med Jugoslavijo in Italijo, pri čemer mislijo na jugoslovansko teritorialno morje. Z drugimi besedami pomeni to, da smatra Italijanski tisk ropanje v naših vodah za vprašanje, ki naj bi ga sporazumno rešili jugoslovanska in italijanska vlada. Ker pa glede tega danes ne obstaja noben sporazum, naj bi bila Jugoslavija kriva, ker ne dovoljuje Italijanskim ribičem ladjam, da bi protizakonito ribarile v naših teritorialnih vodah.

Vendar gre pri tem za dve popolnoma različni vprašanji: Tako imenovano »nereseno vprašanje« o ribolovu so Italijanci pripravili za svojo notranjo uporabo. Italijanskim oblastem je neprijetno prevzeti odgovornost za težak gospodarski položaj Italijanskih ribičev. Zato so tudi vrgli krivdo na Jugoslavijo, kajti Jugoslavija naj bi bila tista, a ne Italija, ki ne dovoljuje nemoten ribolov Italijanskih ribičev v jugoslovanskih teritorialnih vodah... Ker je to »vprašanje« med FLRJ in Italijo »nereseno«, pomeni, da ima tudi glede tega Italija svoje pravice, ki jih ji morajo priznati in dati; v nasprotnem primeru je samo Jugoslavija kriva, a Italija njena žrtve.

Vendar pa to »nereseno vprašanje« med Jugoslavijo in Italijo v resnici obstaja, toda samo v tem, ker Italijanske ribiške ladje vsak dan protizakonito vdirajo v naše teritorialne vode in brezobzirno krajejo naše morsko bogastvo.

To re »nereseno vprašanje« pa se vsekakor ne da rešiti na takšen način. Edina pot za njegovo rešitev je sklenitev sporazuma med obema državama. S tem bi Italijanski ribiči pod določenimi pogoji dobili dovoljenje, da smejo loviti ribe v nekaterih krajih na našem morju.

Jugoslavija je že imela z Italijo takšen sporazum, toda ves čas, ko je trajal ta sporazum, so naši kontrolni pomorski organi skoraj vsak dan ustavljali Italijanske ribiške ladje, ko so ribarile na področju, ki ga ri določeval sporazum. Število ribiških ladij, ki so jih tedaj zajeli, slej ko prej ni bilo manjše od današnjega. Morda je bilo celo večje.

Jugoslavija je bila dovolj velikodušna in pripravljena pomagati Italijanskim ribičem na Jadranu in stem tudi Italijanski vladi, da bi rešila enega perečih problemov. Jugoslavija je želela, da pride do podpisane sporazuma o ribolovu z Italijo. Ker pa je ta sporazum

potekel, je naša država prva predložila Italijanski vladi, da naj bi sporazum podaljšali ali pa sklenili novega. S tem je Jugoslavija pokazala svojo dobro voljo, da pomaga Italijanski vladi pri reševanju njenih gospodarskih problemov. Naša država je s tem prispevala k ustvarjanju boljšega in prijateljskega vzdušja, v katerem bi se vsekakor lahko reševala tudi druga sporna vprašanja med obema državama. To stališče Jugoslavije se vse do danes ni spremenilo.

Ce bi bilo le malo dobre volje pri vladajočih krogih na drugi strani Jadrana, bi se lahko vprašanje ribolova Italijanskih ribičev v nekaterih krajih Jadranskega morja hitro in uspešno rešilo. Vendar pa te dobre volje ni najti pri Italijanih. Prav nasprotno: s različnimi propagandnimi sredstvi (in ne zgolj propagandnimi) silijo Italijanske ribiče, naj lovijo v naših vodah, ko pa jugoslovanski organi te prekrške preprečujejo in branijo s tem naše morje, tedaj zahtevajo na drugi strani Jadrana, naj bi oborožene vojne ladje spremljale in varovale Italijanske ribiške ladje, ko ropajo naše morsko bogastvo. To pa je tista odobra volja Italijev, ki jo toliko opeva Italijanska propaganda.

Rešitev tega problema med obema državama je odvisna od Italijanskih vladajočih krogov. Glede tega je Jugoslavija že pokazala svojo pripravljenost za sklenitev sporazuma. Kar pa se tiče kršitve naših teritorialnih vod in ropanja našega morskega bogastva, je povsem gotovo, da se bo Jugoslavija še nadalje borila in to ostro, energično in brez popuščanja in tudi ne oziiraje se na vsi propagando Italijanskih imperialističnih krogov, kajti vse to pomeni del našega boja za neodvisnost in suverenost naše države in naših narodov.

Dulles in Stassen bosta odpotovala v Evropo

Zunanji minister ZDA John Foster Dulles

Washington, 27. jan. (USIS). Sinoči je bilo tukaj sporočeno, da bosta zunanji minister ZDA John Foster Dulles in direktor uprave za vzajemno varnost Harold Stassen zapustila v petek Washington in odpotovala v Evropo. Zbrala bosta informacije o političnem, ekonomskem in vojaškem položaju. Dulles in Stassen bosta najprej obiskala Rim, nato pa Pariz, London, Bonn, Haag, Bruselj in Luksemburg. Devetega februarja se bosta vrnila v Washington. To potovanje je predlagal predsednik ZDA Eisenhower.

Protest avstrijskih profesorjev

Dunaj, 27. jan. (Tanjug): Avstrijski profesorji srednjih šol so poslali ministrstvu za prosveto protest zaradi nizkih plač in brezposelnosti. V protestu navajajo, da je samo na Dunaju 700 brezposelnih srednješolskih profesorjev. Po uradnih podatkih zasluži tretjina dunajskih srednješolskih profesorjev na mesec 800—1600 šilingov, četrtina profesorjev pa manj kot 1400, kar je približno toliko kot zasluži šolski sluga.

Francoski vojaški proračun sprejet

Pariz, 27. jan. (AFP). Francoski parlament je začel v nedeljo razpravo o vojaškem proračunu za leto 1953. Francoski vojaški izdatki v tem letu naj bi po osnutku proračuna znašali 1.106 milijard frankov. Poročevalec finančnega odbora parlamenta Christian Pineau je, ko je predložil osnutek vojaškega proračuna, izjavil, da znašajo predlagani vojaški proračuni 9,1 %, celotne vrednosti narodnega dohodka, kar je po njegovem mnenju enako odstotku narodnega dohodka, ki ga porabi Vel. Britanija za vojaške namene. Pripomnil je, da je za odstotek pri drugih članicah Atlantskega pakta, izvzemši ZDA, precej nižji.

Davi je parlament s 517 glasovi proti 100 sprejel proračun ministrstva za narodno obrambo. Govorec o kreditu v vojaškem proračunu za letalstvo, je francoski minister letalstva Montel dejal, da bodo letos izdelovali letala novejšega tipa in da pričakujejo, da bodo dobili v ta namen naročil za 11 milijard frankov. Državni sekretar kopnih sil De Chevigner je izjavil, da so se francoske vojaške sile konec leta 1952 povečale od 10 na 12 divizij. Pripomnil je, da bodo 230 milijard frankov porabili za opremo dveh

pehotnih divizij. Državni sekretar za mornarico je izjavil, da se bo tonaža francoske vojne mornarice povečala letos za novih 24.000 ton.

Ekonomska unija Libanona in Sirije

Bejrut, 27. januarja (AFP): Libanonski minister Hakim je izjavil, da sta se Libanon in Sirija sporazumeli o ustanovitvi ekonomske unije. To je bilo v načelu sklenjeno na večeršnjem sestanku predstavnikov Libanona in Sirije, podrobnosti pa bodo proučili na prihodnjem sestanku 2. februarja. V pogajanjih o ekonomski uniji zastopata Libanon fin. min. Hakim in načelnik oddelka zunanje ministristva Amaun, Sirijo pa finančni minister Zaim in gospodarski minister Diab.

Beg v zahodni Berlin

Berlin, 27. januarja (AFP). Dva visja funkcionarja vzhodnonemškega ministristva za trgovino in preskrbo sta včeraj pribežala v zahodni Berlin in prosila za zatočišče. To sta načelnika tega ministristva Bayer in Neumann, ki sta izjavila, da se je začelo veliko čiščenje med uradniki ministristva. Do te čiščke je prišlo po aretaciji nekdanjega ministra za trgovino Hamanna, ki so ga lani decembra zaprli.

Včeraj je pribežalo v zahodni Berlin iz Vzhodne Nemčije zopet nad 2000 beguncev. V zvezi s tem je izjavil danes berlinski župan Reuter na tiskovni konferenci, da stavlja močnejši dotok beguncev Berlin pred vedno težje probleme. Medtem ko je pribežalo v Berlin preje na mesec do 3000 oseb, bo v januarju število beguncev doseglo 20.000. Treba bo urediti tehnično vprašanje nastanitve in odpreme beguncev. — Švicarski Rdeči križ je nakazal za begunce izredno pomoč 68.000 mark.

Iznajn francoski diplomat iz Madžarske

Pariz, 27. januarja (Reuter). Francosko veleposlanstvo v Budimpešti sporoča, da so madžarska oblastva izgrala pomočnika francoskega vojaškega atašeeja, Kapetana Pailleta, ki je včeraj zapustil Budimpešto, ker je madžarsko zunanje ministristvo 23. januarja sporočilo francoskemu veleposlanstvu, da je kapetan Paillet nezavezan, in zahtevalo, naj brž ko mogoče zapusti madžarsko ozemlje.

Izraelsko-jordanski odnosi

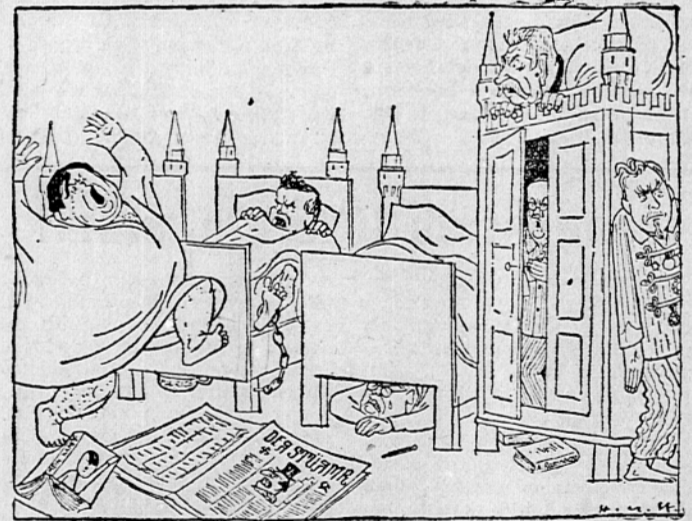
Tel Aviv, 27. jan. (Reuter): Uradno je bilo sporočeno, da je izraelska vlada proučevala večeraj položaj, ki je nastal zaradi izgrede na izraelsko-jordanski meji. Sporočilo, ki ga je predložil vladi zastopnik generalnega štaba ugotavlja, da je položaj na izraelsko-jordanski meji čedalje slabši. Napetost je dosegla višek pretekli četrtek, ko so blizu meje ubili nekega izraelskega oficirja.

Premogovna in jeklarska skupnost

Luksemburg, 27. jan. (Reuter) Na prvem sestanku posvetovalnega odbora evropske skupnosti za premog in jeklo je bil izvoljen za predsednika odbora Helmut Buckhardt, industrijec iz Achna. Pred imenovanjem Buckhardta je bila burna razprava med zastopniki sindikatov in industrijcev o predlogu, naj bi bil izvoljen za predsednika tega odbora predsednik zahodnonemških sindikatov.

Ekonomska komisija za Azijo in Daljni vzhod

Djakarta, 27. januarja (AFP). V Bandungu na Javi se je začelo včeraj zasedanje podkomisije za trgovino in industrijo ekonomske komisije za Azijo in Daljni vzhod. Na zasedanju je navzočih 200 delegatov, ki zastopajo 23 držav — članic.

Alarm v moskovski bolnišnici sobi: »Doktor prihajala« (Die Weltwoche, Zürich)

KULTURNI RAZGLEDI

Dve premieri v Kranju

Prešernovo gledališče v Kranju je dalo v letosnjem kolekarskem letu že dve premieri — Normana Krasne »Drago Ruth« in Klabundov »Krog s kredo«.

»Draga Ruth« je ameriška komedija, ki je naši javnosti znana še iz filma. Delo spada v skupino književnih proizvedov, ki nastajajo ob pomembnih stvaritvah kot nujen davek na račun publike, ki še ni dorasla za sprejemanje globljih umetniških vrednot. Razumljivo je zato, da Kranj v zvezi s to uprizoritvijo omenja »repertoarno zadrego«. Celje pa »ušo« v Izvirni komediografiji.

Drugačnega kova je drama »Krog s kredo«. To je resna igra, ki v pravilnih oblikah odkriva svet Kitajske in njeno socialno vzdušje. Ta svet je mikal avtorja Alfreda Henschkeja-Klabunda, važnega prehodnika iz impresionizma v ekspresionizem v nemški književnosti. Kaj rad je na osnovi prevodov svobodno obdelal kako kitajsko delo in ga poslal na knjižni trg.

Pri uprizoritvi »Kroga s kredo« v Kranju je važno predvsem to, da je delo režiral Slavko Jan in da je načrt za oder napravil inž. Viktor Molk, da sta torej pri uprizoritvi sodelovala dva pomembna gledališka delavca iz našega kulturnega središča.

Ta režija je v Kranju pokazala nekaj novega, globlje in bolj dožganega v odrskem oblikovanju. Posebej je treba še poudariti, da je režiser skrbno pazil na izgovor, na njegovo jasnost in razločnost ter na podoben, seveda pa ob tem ta in oni igralec ni mogel prikriti artikulatorskih troč.

Najboljši igralci so bili: Franca Trefalt (Tong), Marijan Dolinar (Ma) in Mara Cernetova (ga. Cang). — Režijo in igro so dobro dopolnjevali scena, maska in kostumi.

Ob teh dveh uprizoritvah naj omenim še eno! V novi sezoni je kranjski gledališki list dobil drugo lice in bogatejšo vsebino. Zraven tega ima vsaka številka še prilogo — slike treh igralcev. Novost je tudi v tem, da list prinaša kritiko kranjskih predstav, vendar je ta novost v Kranju že tradicija, saj je glasilo prejšnjega, to je diletantskega odra tudi objavljalo take ocene. C. V.

S FILMSKEGA PLATNA

„Velika reka“

Začnimo kar z naslovom. V originalu beremo na filmskem platnu Rio Grande. In ker vsako ve, da je reka Rio Grande mejna reka na jugu med Združenimi državami in Mehiko in da je prav konkretno reka Rio Grande velpomembna za celotno filmsko dogajanje, ne pa katerakoli velika reka, smo pač lahko že ob naslovu samem začudeni, čemu so šli prevajalci filma v svoji nemski takot daleč, saj nijler v filmu ne zasledimo niti ne čujemo o kakšni Great River? To je sicer resda malenkost, vendar moramo povsod stremeti za točnost in preciznost.

Film Rio Grande znanega in pomembnega režiserja Johna Forda je eden najboljših takimenovanih Western filmov, ki hočejo brez slehernih globljih bodisi historičnih ali psiholoških ambijev vendarle zadostiti tudi bolj razvijenejega gledalca. Vendar je tovrstnim filmom pridobil umetniško vrednost šele John Ford, brez dvoma režiser z velikim smislom za masovne scene, polne dinamike in izrazito filmske občutja. Tako je spet v filmu Rio Grande, ki ga zdaj gledamo na našem filmskem platnu, posegel v romantično, draži in nevarnostno polno zgodovino Združenih držav Amerike, nanizal ob zunanjem spopadu ameriške vojske konjenice in indijanci, ki prihajajo plenit in požigat z meksiškimi plati Rio Grande v ZDA, tudi notranjo dramo polkovnika Yorkea, ki ga igra tudi pri-

nas dobro znani igralec John Wayne, njegove žene (Maureen O'Hara) in sina — rekrafta Jeffa (Claude Rains). V konjeniško taborišče polkovnika Yoske pridejo mladeniči — rekrafti, med katerimi je tudi polkovnikov sin Jeff, ki je padel iz matematike v ameriški vojaški akademiji v West Pointu. Prihod rekraftov je omogočil režiserju vrsto zabavnih in toplih prizorov z neukimi zelenici v vojaški soli in te scene spadajo brez dvoma med najboljše umetniške strani tega filma, poseben čar in človeško toplino pa daje tem prizorom in celotnemu filmu lik narednika Quincannona, ki ga je upodobil Victor Mc Laglen ter z njim ustvaril podobo, ki bo morda najdlje ostala v gledalčevem spominu zaradi impresivne, človeško realistične in humane igralske upodobitve. Nastrojenje indijanske nevarnosti, nemočnost nje- ne odstranitve zaradi mejne reke Rio Grande in končno se prihod Yorkove žene v taborišče, da bi vsaj sina rešila pred nevarnostjo vojnega stanu, če ne bi mogla moza, vse to še povečuje tempo filma, dokler ne doseže film svojega vrhca v pohodu (kljub mednarodni pogodbi) čez mejno reko Rio Grande, kjer polkovnik zmaga in se ranjen vrne nazaj v taborišče. V tej bitki se izkaže tudi njegov sin. Tukaj se za slovenske gledalce film začne končati, kajti v kino sporedu št. 78 moramo brati še te le zaključne vrstice o vsebini filma: Polkovnik je bil po zmagi nad Indijanci vka- zenzor, ker je prekršil mednarodno pogodbo, premečen za poslani-

ka v Anglijo. Tudi žena se je pomirila. Odpotovala je z njim v novo službo kot na drugo poročno potovanje. Vsega tega nisimo videli, čeprav je to logična posledica vsega dogajanja, in res se moramo začudeno vprašati, je mar tako početje pravilno ob končno razmeroma visokih cenah kinematografskih vstopnic. Rio Grande se torej uršča med boljše Western filme, ki čemer je mnogo pripetljivejši, tudi si jejnaja kamera snemalca Berta Glennona, ki je znal ujeti na filmski trak predvsem masovne scene, končno in romantičnega tega filma. Vendar se nam nečote zastavlja drugo, morda pomembnejše vprašanje, če film na eni strani prikazuje herojstvo in pozitivnost yankečev, za utrditev civilizacije na jugu, na nezgodovinski in krivični odnos, ki so prikazani kot razbojnik, strahopetci in morilci, četudi so prav oni pravi in resnični gospodarji ameriških tal. To je brez dvoma nezgodovinski in krivični odnos, do katrakte stvarnosti, posebno še, če pomislimo, da je hotel John Ford svoj film le v nekem smislu historično obarvati in utemeljiti. Kljub temu lažnemu, nepravilnemu in romantičnemu prikazovanju ameriške preteklosti najdemo vendar v tem filmu primere človeške požrtvovalnosti, močnatosti in čuta odgovornosti, ter dolžnosti, zaradi česar si je film le vredno ogledati. D. Z.

V novih tarifnih pravilnikih naj pride do izraza

borba za večjo storilnost dela

Kakor v drugih podjetjih in delovnih kolektivih, postavljajo te dni nove tarifne pravilnike tudi v komunalnih podjetjih ter ustanovah s samostojnim financiranjem v Ljubljani. Pri tem so prišle ponekod do izraza težnje, zaradi katerih je oddelek za gospodarstvo menil, da je potrebno poklicati predsednike upravnih odborov in direktorje teh podjetij, oziroma ustanov na posebno konferenco, da se pogovorijo o teh napačnih težnjah in si natočijo čistega vina.

Izhod ni v zviševanju zaslužkov

Plaz je pravzaprav sprožil mestni »Vodovod«. Tu so naredili lani decembra za letos kalkulacijo, ki je izkazovala določen dobiček. Medtem so stare naprave za ugotavljanje porabe električnega toka zamenjali z novimi, natančnejšimi in prišli do ugotovitve, da bo zato poraba toka v »Vodovodu« letos precej nižja, kakor je bila lani, in da bodo v decembrski kalkulaciji planirani dobiček presegali za 4 milijone dinarjev. Sprito tega računa — mimogrede rečeno nima kolektiv »Vodovoda« pri tem nobenih posebnih zaslug — so ob pravici v zvezi s sestavljanjem novega tarifnega pravilnika v podjetju menili, da je prav, če dvignejo tarifo postavko za vsakega posameznika za okroglo 5 din na uro.

Kdor gleda pravilno na ves naš razvoj — je dejal na konferenci načelnik oddelka za gospodarstvo pri MLO Ljubljana tov. Aleš Jelenc — bo priznal, da ni mogoče brez nadaljnjega pristati na tako dviganje skupnega plačnega sklada v nekem podjetju. Tako zvišanje utemeljuje lahko le istočasen, računsko dokazan dvig storilnosti dela, s čimer ustvarimo več materialnih dobrin, ki krijejo višji zaslužek. Dokler takega dviga ni, je treba v proizvodnji in uslužnostni dejavnosti najprej odpraviti vse pomanjkljivosti, ki so predvsem krive, da odpade od skupnega, v danih razmerah možnega plačnega sklada v nekem podjetju na posameznega člana kolektiva razmeroma malo ali vsaj manj, kakor bi nanj lahko odpadlo v konsolidiranih, urejenih razmerah. Predvsem je treba preiti tudi v komunalni dejavnosti (»Vodovoda«, »Plinarne«, »Snage«, »Vrtinarje«, »Uprave ceste«, »Uprave stavbe«, »Javne razsvetljave« in pod.), kjer je le mogoče, na plačevanje po učinku. To se pravi, plačevanje od ure, ki je za delovno storilnost lahko izredno škodljivo, je treba zamenjati s plačevanjem po višinem trudu in naporu.

To seveda ne pomeni, da se da ne bi smeli odpraviti raznih napak in krivic, ki so se ukrale v tarifne pravilnike. Te smo lani prvič sestavljali, ne da bi imeli kakšne izkušnje. Prav zato je treba ugotovljena, dejanska nesorazmerja popraviti in tako postaviti ves sistem nagradenja, načelno v okviru lanskih kvot zaslužkov, na pravično osnovno. Pri tem naj sodeluje ves kolektiv, vsakdo, ki zahteva večji zaslužek, pa naj jasno in točno pove, kaj bo več naredil, da zahteva večjo plačo.

Strokovni tečaji za vodje odsekov pri kmetijskih zadrugah

Kakor je znano, bodo odigrali proizvodni odseki (živinorejski, sadjarski, poljedelski, gozdarski) pri kmetijskih zadrugah zelo pomembno vlogo pri pospeševanju kinetijske proizvodnje. Zaradi tega bodo morali dati upravni odbori zadrug tem odsekom vsestransko pomoč, da se bo njihovo delo poznalo pri kmetijskem gospodarstvu. Hkrati jih bodo morali v mnogih krajih na novo ustanoviti. Na to potrebo kaže tudi število odsekov v Ljubljansko-okoliškem okraju, kjer imajo 53 živinorejskih, 32 sadjarskih, 30 poljedelskih, 60 strojnih, 56 gozdarskih, 8 planšarskih in 97 trgovskih odsekov. Ker je živinoreja temeljna panoga kmetijskega gospodarstva v tem okraju, bi moral biti pri vsaki zadrugi takšen odsek. Torej manjka 44 živinorejskih odsekov.

Zadruga zveza okraja Ljubljana-okolica je organizirala v Ponovičah pri Litiji več tečajev, ki jih obiskujejo v glavnem vodje proizvodnih odsekov pri kmetijskih zadrugah. Namen teh tečajev je, da se zadrugi voditelji bolj podrobno seznanijo z vsebino dela posameznih odsekov. Na tečajih predavajo kmetijski strokovnjaki.

Konec lanskega decembra je začel z delom sadjarski tečaj. Obiskovalo ga je 95 tečajnikov iz 75 zadrug. Pouk je trajal tri dni. Strokovnjaki so vodje sadjarskih odsekov poučili o organizaciji in delu sadjarskih odsekov, o zaščiti dreves, o boju proti ameriškim kaparjem itd.

Kmalu nato je prišel z rednim poukom živinorejski tečaj, ki ga je obiskovalo 90 zadrugnikov (večinoma vodij živinorejskih odsekov). Tečaj je trajal 5 dni. Predavatelji so seznanili predstavnike zadrug s celotnim obsegom dela živinorejskega odseka in njegovo organizacijo. Razpravljali so tudi o selekciji živine, o krm-

Ali so komunalci res zapostavljeni?

Zahtevo po zvišanju tarifnih postavk utemeljujejo komunalci med drugim s trditvijo, da so slabše plačani od svojih enako kvalificiranih tovarišev v večjih podjetjih. Razen tega se upirajo, češ v drugih podjetjih delajo dobičke, pri njih pa — nič.

Teza o slabših plačah drži le relativno. Če upoštevamo namreč proizvodnost dela in zmogljivost v komunalnih podjetjih, v katerih predstavljajo danes pridne roke, kramp in lopata enak skoraj edino mehantacijo, tedaj moramo reči, da so plače v teh podjetjih, oziroma ustanovah morda res pod povprečjem glede na drugo, večjo industrijo, kjer so — morda previsoke. Vzemimo tehnični kader. Uprava cest zaposluje n. pr. inženirja in mu plačuje mesečno 14.000 d. l. Toda neko večje gradbeno podjetje, ki bi želelo dobiti tega inženirja k sebi, mu ponuja — 19.000 dinarjev. Ali: komercialistu v isti upravi, ki ima 11.000 din na mesec, ponuja neko drugo podjetje, če gre k njim, 13.000 dinarjev. Če takih primerih se komunalci seveda razburjajo, češ mar je naše delo, ker smo pri komunalni manj vredno?

So pa tudi stvari, ki komunalcem ne delajo časti in ki kažejo na staro, škodljivo miselnost. Uprava cest je n. pr. imela lani še stroj, s katerim se je dalo na uro obdelati 300 kv. metrov ceste. Ob določeni normi je zaslužil delavec pri tem stroju določen zaslužek. Ko pa je nabavila uprava cest nov, enak stroj, toda z zmogljivostjo 2000 kv. metrov na uro, je šla med delavci govoric: »Fantje, nikar ne hitite preveč, sicer nam zvišajo normo.«

Glede dobička je pa takole. Če je ta dobiček posledica večjega prizadevanja, naj si ga delavci (v skladu s predpisi) razdelijo. To je v redu. Vendar bi se morali vsi, torej proizvodna podjetja, kmetijska poselstva, zadruga, obrt in komunalci predvsem prizadevati za zniževanje proizvodnih stroškov in

za pocenitev izdelkov in uslug

Zgledov za tako prizadevanje na žalost ni mnogo. Od ljubljanskih komunalnih podjetij navedemo lahko le Plinarne (in Kanalizacijo, ki je letos šla s stroški za 40% navzdol). Plinarne je n. pr. zaračunavala plin ob podražitvi na jesen 1951 po 18 din in je kmalu znižala ceno na 15 din. Sedaj pravijo, da jo bodo verjetno še znižali za 1 dinar (torej na 14 din), če bo novi tarifni pravilnik pokazal, da je to gospodarsko mogoče. V tej smeri bi moralo iti prizadevanje vseh podjetij. Danes hvalimo kolektive, ki uresničujejo velike dobičke, namesto da bi hvalili fiste, ki ustvarjajo majhne dobičke ali jih sploh ne ustvarjajo, pač pa znižujejo cene in tako dvigajo življenjski standard delovnih ljudi ter utrujujejo vrednost našega dinarja? Predlog direktorja ljubljanske

Plinarne, naj ne presojava podjetij in njihove prizadevanosti po ustvarjenem dobičku ob koncu leta, temveč po tem, koliko so pocenili svoje izdelke, oziroma storitve, ne samo da ni napačen, ampak kaže tudi na to, da imamo delovne ljudi, ki se zavedajo, kje je vir blagostanja: ne v oduštvu niti v neutemeljenih zahtevah po višjih plačah, temveč v dviganju storilnosti dela in v pocenitvi izdelkov kot logični posledici tega prizadevanja. Vse drugo znižuje življenjski standard in vodi v — inflacijo.

Resnici na ljubo še tole. Napačno je, če vidijo komunalci samo tistih 5% ali 10% podjetij, ki so zaradi trenutnega monopola položaja ali iz drugih upravičenih, pa tudi neupravičenih razlogov imeli in delili dobičke, ne vidijo pa oni 95% ali 90% podjetij, ki se borijo — in še kako! —, da sploh pridejo do svojih plač. Pogosto se jim to niti ne posreči in se morajo zadovoljiti s 70% ali 80% plač po tarifnih postavkah. Pri komunalcih tega ni. Njim je vselej zagotovljena 100 odstotna plača. Zato bi mo-

rali razumeti, da prejmejo včasih kljub plači, ki je v posameznem primeru morda res nekoliko nižja od plače enako kvalificiranega delavca v industriji, več, kakor jo prejema njihovi tovariši v podjetjih, kjer tudi ne gre vse kakor po loju. M. F.

Ponekod slabo gospodarijo s splošnim ljudskim premoženjem

Pred dvema dnevi je prišel na okrajni ljudski odbor Ljubljana-okolica od postaje Ljudske milice v Komendi dopis, v katerem poročila komandir te postaje o naslednjem:

Leta 1945 je ob osvoboditvi pobegnil v tujino sodelavec okupatorja Franc Lipar, hišni lastnik in posestnik iz Nasovč 21. Za seboj je pustil dvostanovanjsko villo, planinsko kočo, drevnico z gospodarskim poslopjem in okrog 2 ha zemlje. Njegova nekdanja služkinja

Ivanka Suštar je ostala s svojim sinom brez pogodbe v hiši, obdeluje zemljo in plačuje davke na občini Komenda. V Stožicah pri Ljubljani ima svojo hišo, v katero se namerava preseliti na jesen.

V l. nadstropju iste vile stanuje in opravlja krojaško obrt Miha Znidar z svojo družino. Od oktobra 1948 ne plačuje nikomur niti dinarja najemnine.

Za vzdrževanje hiše ne skrbi nihče. Obenem si občina Komenda dela sive lase, ko razmišlja, odkod dobiti denar, da bi vsaj za silo popravila »Dom« v Komendi, katerega streha je še od lanskega snega vsa razdrapana, tako da je škoda vedno večja.

Pismo se končuje s prošnjo za ukrepe, ki naj popravijo to nemogoče stanje.

Na podoben primer je že navedeni okrajni ljudski odbor opozorila prošnja, ki jo je poslala Tovarna usnja v Mirnu pri Novi Gorici dne 8. januarja letos tajništvo okraja. V tej prošnji je tovarna izrazila željo, kupiti pohištvo, ki je bilo svojčas zaplenjeno Karlu Polaku iz Vira pri Domžalah. Toda o tej zadevi ni vedel okrajni ljudski odbor, kar je našel v prevzetih arhivih bivšega kamniškega okraja, in sicer da je bilo to pohištvo res zaplenjeno s sklepom okrožnega sodišča v Ljubljani z dne 15. septembra 1950. Vse drugo (popis, ocenitev, sklep o prenosu zaplenjenih predmetov na FLR) in kdo razpolaga s tem) je manjkalo. Okraju ni preostalo drugega, kakor da je s posebnim dopisom z dne 16. januarja letos občinski ljudski odbor v Domžalah uprabil, ali je to pohištvo še v Domžalah, kdo ga upravlja in iz kakšnega pravnega naslova (nakup, najem itd.) Odgovora iz Domžal se ni. Nanj čaka okraj, nanj pa čaka tudi tovarna v Mirnu, ki bi rada vedela, pri čem je.

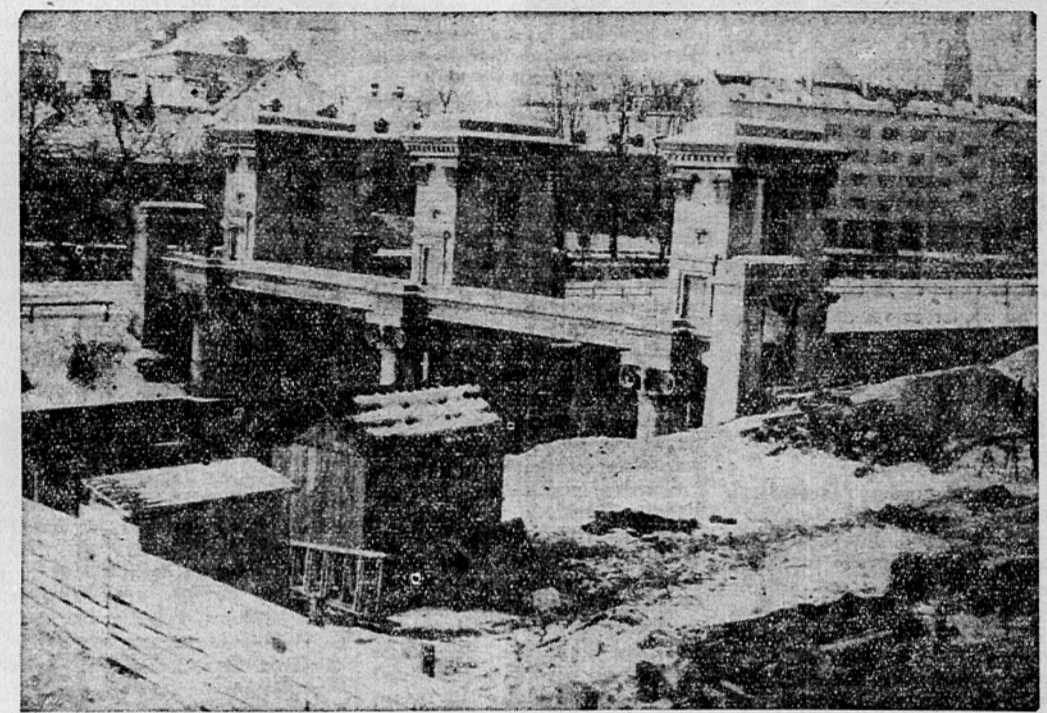
Navedimo še tretjo zgodbo, za katero lahko zveste iz dopisa šefa uprave za dohodke pri okrajnem ljudskem odboru Ljubljana-okolica občinskemu ljudskemu odboru, zopet v Komendi. V tem dopisu čitamo, da so bili Viktorju Zarniku iz Nasovč št. 7. z odločbo okrajnega sodišča iz Kamnika z dne 29. septembra 1946 (štev. akta 501-46-11) zaplenjeni in prenešeni v lastništvo FLR naslednji predmeti: 1 skobelnik, 1 lesena stružnica, 1 krožna žaga na motorni pogon, 1 elektromotor 2 ks., 6 obličev, 1 kladivo, 1 vezilnik, 2 ročni žagi, 1 klešče in 1 kolarska kobila. Vse te predmete je bivši krajevni ljudski odbor Komenda prepustil v brezplačno uporabo Zarnikovega tasta Januza Teranu, po njegovi smrti pa se je — po poročilu postaje Ljudske milice v Komendi — teh stvari protizakonito polastil Stanko Dejak, mož Teranove hčerke Matilde. Posluhuje se jih za opravljanje šušmarskih kolarskih poslov.

Te stare zgodbe smo nekoliko »pogreli«, ker je prav ta mesec po okrajih v teku delo, ki naj bi nanovo zajelo vse tisto splošno ljudsko premoženje, ki se je v zadnjih letih nekako porazgubilo. Okrajni ljudski odbor Ljubljana-okolica smo navedli kot primer, ker nam je najbližji in najlažje dosegljiv, in ne zato, ker bi bilo na njegovem področju v evidenci tega premoženja največ pomanjkljivosti. Ne pozabimo, da so vsi trije zgoraj navedeni primeri s področja bivšega kamniškega okraja, ki se je lani aprila združil z Ljubljano-okolico. Lahko pa trdimo, da je takih primerov resnično mnogo; posebno v štajerskih okrajih, kjer je bilo iz razumljivih razlogov največ zaplem. Koliko je se primerov, da uporabljajo in se okoriščajo ljudje s hišami, gospodarskimi poslopiji, zemljo itd. iz sklada splošnega ljudskega premoženja ne da bi za to skupnosti kaj plačevali? Še več: neredko pobira najemnine za tako premoženje nekdo, ki si ga je protizakonito prilastil in oddal njej na njem. Skrajni čas je, da prenehamo s tako anarhijo, ki je posledica delno preobremenitve ljudskih odborov z drugimi nalaganji v bližnji preteklosti, deloma pa posledica nesposobnosti odgovornih (čitaj neodgovornih) uslužbencev in skrajno slabe evidence. Slabost te evidence dokazujejo primeri, da so ljudski odbori po letu 1948 pogosto predlagali višjim organom oblasti zakonito razlastitev premoženja ali nepremičnin, ki so bile — kakor se je pozneje izkazalo — s pravno močno odločbo sodišča razlastičene že 1945., 1946. in 1947. leta. S tem smo prišli do smisla našega naslova: ljudski odborniki si pogosto razbijajo glave, kako priti do dohodkov, pa ne vedo, da bi jih lahko imeli; ubijajo se s skrbi glede kakšnega potrebnega gospodarskega ali stanovanjskega poslopija, pa niti ne slutijo, da ga imajo na svojem področju; zgrajajo se nad propadanjem te ali one stavbe, pa se jim še sanja ne, da je ta stavba njihova in da bi jo morali vzdrževati prav oni sami; da niti ne govorimo o protizakonito prilastitvenih pravicah državljanov, ki so dovolj brezvestni, da se okoriščajo na račun skupnosti.

Sredi dela za popoln popis splošnega ljudskega premoženja po občinskih, mestnih in okrajnih ljudskih odborih naj omenimo veliko pomoč, ki jo ustegetno pri tem nuditi poleg množičnih organizacij tudi postaje Ljudske milice. To dokazujejo zgornji primeri. Seveda pa je tudi dolžnost vsakega postene državljanca, da javi take primere, če zanje ve, in sicer pristojnemu občinskemu ali okrajnemu ljudskemu odboru (upravi za dohodek). To je važno tudi zato, ker bo država že letos prodala posameznikom manjše eno in dvo družinske hiše. Toda le kako naj to pravilno stori, če niti ne ve, kaj vse je po zakoni njihovo?

Peti nemški obrtniški sejem. V Münchenu bo od 9. do 19. aprila t. l. odprt peti nemški sejem za obrtništvo. Na tem sejmu, na katerem razstavljajo obrtniške izdelke ter razno orodje in stroje za obrtništvo, je sodelovalo v preteklem letu 1300 razstavjalcev, od tega okrog 240 iz inozemstva.

Indijska proizvodnja sladkorja. Zaradi padca cen sladkorju se je v preteklem letu zmanjšala površina zemlje zasajene s sladkornim trsom. Posledica tega bo, manjša proizvodnja v letošnjem letu, ki se ceni na 5,035.000 ton v odnosu na 5,288.000 ton proizvodnje sladkorja v preteklem letu.

Po 15 letih bodo končno dogradili zarvornico na Ljubljani ob stari cukrarni. Betonirali bodo dno ob zarvornici, podaljšali obročne zidove v smeri toka vode in pripravili vse za montažo samih zarvornic, ki jih že izdeluje podjetje »Franc Leskošek« v Mariboru. Dograjena zarvornica bo imela velik pomen za uravnavanje vodostaja na Ljubljani in s tem v zvezi tudi za reguliranje talne vode na Barju. Vsa potrebna gradbena dela bo opravilo podjetje »Obnova« iz Ljubljane, ki se že pripravila na to nalogo.

Z ZASEDANJA MLO:

Nekaj beležk o mariborski trgovski mreži

Mariborske trgovine so imele lani okoli 2 milijardi prometa. Pa številka pove pač marsikaj o družbeni vlogi trgovske mreže pri izravnavi kupnih in blagovnih fondov. Toda ta promet ni odraz kupne moči samo mestnega prebivalstva, temveč celotnega mariborskega zaledja, ki je zlasti leos eden ekonomsko najmočnejših predelov v Sloveniji. Glede na to je Mestna skupščina v Mariboru ob sodelovanju obeh zborov posvetila na svojem zadnjem zasedanju vso potrebno pozornost

trgovinski problematiki in opozorila na pomanjkljivosti ter velike naloge, ki so pred trgovsko mrežo, če bo hotela odigrati svojo važno vlogo pri zajetju kupnih fondov.

Statistika kaže, da sta leta 1941 v Mariboru 602 trgovska obrata, med temi 77 trgovin na debelo, 225 na drobno z živili in 309 na drobno z ostalimi artikli. Na poslovalnice z živili je torej odpadlo 43% poslovalnic, na poslovalnice z ostalim blagom pa 57%. Danes je ta odnos drugačen, v korist poslovalnic z živili, na katere odpade 69% vseh trgovin. Skupno število trgovin je danes 223 in je torej dokaj nižje od predvojnega. Zato skoraj ne moremo pritrčiti ugotovitvi poročevalca, da trgovska mreža v Mariboru zadovoljuje. Zlasti manjkajo trgovine z industrijskim blagom in poslovalnice v predmetjih. O tem bodo morali trgovski krogi vsekakor voditi računa. V svoje opravilo sicer navajajo, da poslovalnice v predmetjih ne uspevajo, češ potrošniki so preveč vajeni, kupovati v centru. To je kar razumljivo, kajti predmetne poslovalnice so slabo založene in imajo pogosto le slabše blago. Več skrbi bo treba posvetiti tudi znanjem licu lokalov, predvsem v predmetjih, kjer se za to zelo malo skrbi.

Razprava na skupščini je pokazala, da je treba mariborsko trgovino decentralizirati. Ves trgovski promet je sedaj skoncentriran v petih vedepodjetjih, od katerih imajo nekatera celo 28 poslovalnic. Zato se med podjetji ni mogla razviti prava konkurenčna borba. Gospodarski svet bo moral posvetiti temu vprašanju več pozornosti. Večina trgovskih podjetij služe z velikim številom trgovskih strok, medtem ko se za specializacijo poslovalnic ne brigajo. Trgovinska inspekcija je odkrila mnogo primerov, da prodajajo podjetja blago, ki ga glede na registracijo ne bi smeli prodajati. Mnenje vseh, ki jim je do kulturnega razvoja trgovine je, da se čimprej izvede specializacija poslovalnic v mejah možnosti.

Precej so razpravljali tudi o vprašanju kreditiranja potrošnikom. Dejstvo, da mariborski potrošniki lani niso izkoristili potrošniških kreditov, kaže na

to, da je postopek pri odobravanju kreditov preveč komplikiran. Večja sproščenost v doodeljevanju kreditov bi bila brez dvoma najboljšo sredstvo za ustvarjanje večjega prometa. Napačno je tudi bilo, da so se nekatera podjetja v skrbi za rentabilnost zatekala k zviševanju pribitkov, ki so dosegli ponekod celo 25 odstotkov! Soglasno sta mestni zbor in zbor proizvajalcev predlagala, da pride v letošnji proračun MLO gradnja nove ržnice na Vodnikovem trgu, ker sedanja ne ustreza več potrebam mesta z blizu 80.000 prebivalci. Prav

tako so sklenili, da bodo pri sprejemanju družbenega plana glasovali za adaptacijo prostorov za sodobno mlekarstvo. Iz mednarodnega fonda organizacije UNICEF bo Maribor namreč dobil vse potrebne naprave. Le tako bo mogoče učinkovito rešiti vprašanje, kako priskrbeti Mariboru zadostne količine mleka. Maribor porabi dnevno okoli 14.000 litrov mleka, dobiva pa sedaj le 8000 l. Čeprav pri tem ni vsteti mleko, ki ga prinašajo kmetje v mesto po visokih cenah, je pomanjkanje mleka vendarle zelo občutno.

Poizkusne plantaže trsa „Arundo donak“ so dale dobre rezultate

Trs »Arundo donak« raste na otoku Susku pri Lošinju, v posameznih krajih ob jadranskih obali, kot lepotna rastlina pa tudi v notranjosti dežele. Ta trs je podoben po rasti, strukturi in sestavi srži bambusu, samo raste zelo hitro in se tudi hitro množi. Pri nas so trs te vrste preiskali, preteklo leto pa so izdelali prve količine papirja v tovarni na Reki iz količin tega trsa, ki so zasedle na nasadih pri jezeru Vrane blizu Zadra. Poizkusna proizvodnja je dokazala, da je to najdragocenejša surovina za proizvodnjo celuloze in papirja, treba je samo preiskati, kje vse lahko »Arundo donak« raste v naši državi. Dosej se na približno 50 krajih ustanovili manjše nasade, v Zagrebu pa so organizirali posebno komisijo strokovnjakov, ki bo zasledovala vse pojave v zvezi z možnostjo gojitve te rastline v naši državi. Ta komisija ima obenem nalogo, da preišče možnosti proizvodnje celuloze in papirja, nato gojitve trsa za potrebe vrtnarstva in vinogradništva (za kolje), za kurjavo v krajih, kjer ni lesa, in tudi za vse druge potrebe in celo za proizvodnjo sladkorja, ker ima »Arundo donak« dosti sladkorja, in sicer tedaj, ko je v

bujni vegetaciji). Dosedaj so poizkusne nasade za to rastlino organizirali v vseh republikah, razen v Sloveniji. Verjetno pa je, da bi uspeval tudi pri nas v nižinskih predelih, kjer je klima podobna oni v zahodni Hrvatski.

Gojenje te rastline zahteva malo več skrbi. Zemlja mora biti dobro obdelana, s tretjim letom pa se trs že lahko začne sekati in se nato lahko eksploatira 12 let. Nato je treba začetki 60 let, da druge vrste lesa zraste, »Arundo« pa daje pridelek že v tretjem letu. Celuloza iz »Arunda« je mnogo boljša in kvalitetnejša in jo je tudi dvakrat več kakor od lesa. To so v glavnem dejstva, ki so že dokazana. Toda korist, ki jo obeta ta rastlina, je daleko večja, saj so n. pr. v Italiji v okolici Benetok ob plantažah »Arunda« zrasle cele farme živine, nato tovarne predelovalnice mesa in druge tovarne, ki predelujejo vse, kar da zaklana živina. Na plantaži 700 ha »Arunda« se lahko z obriranjem mladih vej hrani celo leto okrog 2000 glav živine.

Po dosedanjih ugotovitvah naših strokovnjakov bomo lahko zasidili vsa nerodovitna področja v Primorju in na otokih, ob rekah in poplavnih področjih s trsom »Arundo donak«. S tem bomo v veliki meri razbremenili naše gozdove, ki jih sedaj na veliko izkoriščamo za drva, celulozo, kolje itd. M. B.

Zračna zveza Zahodne Nemčije z Indijo. Od 21. februarja t. l. bodo letala, ki vozijo na prog Indija—Velika Britanija in nazaj, pristajala tudi na zahodno-nemškem aerodromu v Düsseldorfu. S tem bo Zahodna Nemčija dobila neposredno letalsko zvezo z Indijo.

Nezaposlenost v Avstriji. Po pisanju »Neue Zürcher Zeitung« je bilo po službenih podatkih konec decembra preteklega leta v Avstriji prijavljenih 249.160 nezaposlenih oseb. To je 72.999 ali 41,4 odstotka več prijav, kakor konec novembra istega leta.

Kako bodo uporabljena investicijska sredstva MLO Celje

Po predlogu družbenega plana MLO Celje za tekoče leto bo okoli 48 milijonov dinarjev porabljenih predvsem v komunalni dejavnosti. Predlog družbenega plana sicer ne predvideva natančneje uporabe mestnih investicijskih sredstev in to iz razloga, ker so bili sestavljalci plana mnenja, naj o uporabi teh sredstev razpravljajo volivci na terenih in v podjetjih. Ker pa so že lani na zborih volivcev padali umestni predlogi o najnujnejših komunalnih delih, je MLO pripravil predlog, kako naj bi bila uporabljena ta sredstva.

Elektriko pa bi dobilo Zvodno. V pogledu javne razsvetljave pa bi bila izvršena naslednja dela. Fluorescentno javno razsvetljavo bi podaljšali od gledališča po Stanetovi in Mariborski cesti do Tovarne emaljirane posode. Fluorescentne svetilke bi dobile še Vodnikova ulica, Gregorčičeva ulica in Tomšičev trg. Javna razsvetljava bi bila napeljana tudi po Kernikovi ulici do Dečkove ceste, nadalje na Oblakovi in Jenkovi cesti, v okolici pa po Mariborski cesti od Baloha do Šmarjete ter v Babnem in Lavi.

Iz mestnih investicijskih sredstev naj bi bila zgrajena še centralna tržnica v mestu in sicer tam, kjer je že sedaj. Tu bi porušili levo stran zadnje stene in tržnico podaljšali na sosednje dvorišče, kjer bi zgradili pokrite lope. Predlog uporabe investicijskih sredstev tudi zgradišče centralne otroškega igrišča in sicer na travniku poleg Kluba ljudskih poslanev ob Savinji. Ostanek teh sredstev naj bi bil porabljen za zgraditev tržnice v Gaberju, nadalje za dokončno ureditev tehtne ob Mariborski

cesti, za ureditev dostopnih cest pri novih stanovanjskih naseljih ter za nabavo plinskih števec, ki so trenutno edina ovira, da se omrežje plinovoda ne razširi. V tem predlogu je zapodena tudi razlaga glavnega cevovoda iz Mledarjevo do razdelilnika. Kakor že rečeno je to samo predlog MLO o uporabi investicijskih sredstev. O njihovi dokončni razdelitvi pa bo odločila skupščina MLO, ko bo pretresala predloge volivcev z zborov, ki bodo v Celju te dni do zaključka 5. februarja. M. B.

„Prosim za invalidsko podporo . . .“

Nekaj misli ob prošnjah za invalidnine, ki jih prejema Invalidska uprava

Naša republiška Invalidska uprava je tista ustanova, ki prejema, kakor vse druge socialne ustanove, grmado prošenj. Vsi, ki jim je prizadela zadnja vojna težje in lažje rane ter so zaradi njih posledic bolj ali manj sposobni ali pa sploh nesposobni za delo, tisti, ki so si med zadnjo vojno kot borci narodno osvobodilnih enot nakopali rane, poškodbe in pohabe, čestokrat neozdravljive bolezni, se obračajo že vsa leta po osvoboditvi za pomoč na Invalidsko upravo. Invalidska uprava pa skrbi poleg teh tudi za invalide prve svetovne vojne, za svoje padlih borcev in žrtve okupatorjevega nasilja, ki so na ta ali drug način aktivno delovali v osvobodilnem gibanju.

Kmet iz zasavskih hribov piše, da so se med vojno na njegovi kmetiji večkrat zadrževali partizani. Kot gospodar je bil zato v večni nevarnosti, da bi mu Nemci zaradi tega zažgali dom, njega in družino pa ubili. Zaradi tega je imel stalno skrbitelj se je v najhujšem mrazu izpostavil nevarnosti, ker si pokvaril do tedaj trdno zdravje. Danes, da je za vsako telesno delo nesposoben in tako dalje, ter prosil za invalidnino. Priložil je tudi zdravniško spričevalo, v katerem zdravnik potrjuje, da je možakar resnično že več let pod njegovo zdravstveno oskrbo ter da boluje zaradi vnetja krčnih žil na obeh nogah . . .

Taj prošnji so podobne tudi mnoge druge. Pošiljajo jih prosilci, ki so med vojno imeli kakršenkoli stik s partizani — prostovoljno ali neprostovoljno. Prošnje za invalidnino pošiljajo tudi invalidi okupatorskih vojsk in njihovih pomagačev. Leti ne uživajo invalidske zaščite, v primerih pa, če so neopredeljeni, so upravičeni do pomoči iz sredstev splošnega socialnega skrbstva. Prav isto velja za svoje padlih ali pogrešenih v teh vojskah. Razmeroma največ prošenj dobiva Invalidska uprava od ljudi, ki so takimenovane civilne žrtve vojne ali žrtve fašističnega nasilja. Take prošnje pošiljajo vsi, ki so se poškodovali z bombami, granatami ali drugim orožjem in strelivom, oziroma, ki so bili poškodovani pri bombnih napadih. Pošiljajo jih zase tudi starši poškodovanih otrok, saj je znano, da je bilo med otroki največ takih ponesrečencev. Nemogoče je obravnavati te primere poškodovanih otrok kot poškodbe hranilnih družin, ki pa tudi sicer ne bi prišli v poštev za invalidnino. Vsi ti spadajo izključno v oskrbo splošnega socialnega skrbstva. Primerov, da civilne žrtve vojne prosijo za invalidnino, je največ na Primorskem, ker so tamjaki do priključitvi vsi ti ponesrečenci oziroma njihovi svojci invalidnino tudi prejeli — po nekdanjem italijanskem zakonu. Nemogoče je zanje danes napraviti izjemo in jim invalidnino priznati, ker je takih žrtve pri nas po tej zadnji vojni v vsej državi ogromno, zlasti pa še v Bosni, Liki in drugod.

Po zakonu o vojaških vojnih invalidih prav tako nimajo pravice do invalidnino žrtve fašističnega nasilja, oziroma njihovi svojci. To so osebe, ki so bile ubite od okupatorjev in njihovih pomagačev, ki so umrle v internacijah ali v zaporih, oziroma so tam postale invalidi, ki pa niso organizirano sodelovale v NOB, kakor smo že omenili, temveč so samo prispevale obleko, denar ali hrano — po

svoji patriotski dolžnosti. Ved take osebe, kakor tudi civilne žrtve vojne, o katerih smo govorili v prejšnjem odstavku, imajo samo pravico do socialne pomoči, ki jo prejemaajo od svetovne socialne skrbstva, pod pogojem, da so za delo nesposobni ali nepreskrbljene.

Mnogi invalidi iz prve svetovne vojne so šele sedaj zaprosili za invalidnino, ki jih v stari Jugoslaviji iz teh ali onih vzrokov sploh niso prejeli, ali pa zanje prej nikoli niso zaprosili. Po večini pa tudi vsi drugi stari invalidi, ki jim je bila invalidnina priznana, danes prosijo za ponovne preglede, po katerih naj bi dobili višjo skupnino invalidnino. Domalega vsi navajajo, da so danes za delo popolnoma nesposobni. Resnica pa je, da so skoraj vsi resnično nesposobni zaradi naravne starostne oslabelosti in betežnosti, invalidnost pa na to ni vplivala.

Vprašanje invalidnin za Primorce-invalide redne italijanske vojske, ki so postali invalidi v službi italijanske vojske, v katero so bili vpoklicani kot nekdanji državljani Italije, bo v kratkem dokončno rešeno na osnovi določb mirovne pogodbe z Italijo. Tako bodo dobili pravico do invalidnino, razen članov nekdanje fašistične milice in prostovoljcev, ki pa so med Primorci le nekatere izjeme. Večina Primorcev — italijanskih vojakov je bila narodno zavezana ter so tudi bili v tej vojski kot nezanesljivi v glavnem za topovsko hrano oziroma v delovnih enotah, največkrat pa so se znašli v različnih koncentracijskih taboriščih.

Najtežje vprašanje, ki ga obravnava Invalidska uprava, je vprašanje bolezenskih invalidov. Pri teh so se pogoj za priznavanje invalidnino v zadnjih dveh letih zelo zaostri. Vsi, ki so se smatrali za upravičene, so imeli za vlaganje prošnje čas do konca junija 1950. leta, skrajni rok pa je bil 31. decembra 1952. Po tem dnevu Invalidska komisija ne sme več jemati v pretes zadevnih prošenj, razen če prosilec lahko svojo razumno veljavno upravičitev, za kar pa skoraj ni primera. Prošnje, ki so jih vložili bolezenski invalidi, to je tisti, ki so si nakopali bolezen med vojno in so se zanj že takrat zdravili, morajo dokumentirati s pisnimi dokazi, datiranimi v tistem medvojnem času. Razna zdravniška potrdila, ki bi jih zdravnik danes izstavil, niso veljavna. V poštev pridejo samo dokazi (recepti, izpisi iz bolniških knjig in podobno), ki nosijo takratni datum. Tudi izjave prič niso zadostne in dovoljene.

To je precej ozek in oster ukrep, ki pa se je izkazal kot nujno potreben, če so hoteli zavezati poplavo neupravičenih prošenj. Take prošnje, ki so se dnevno kopičile, so samo zavirale poslovanje Invalidske uprave, na škodo reševanja nujnejših prošenj za invalidnino, na katere so čakali in še čakajo resnično potrebni in upravičeni.

Zakoni ne bi smeli biti takogi in formalistični

Trditve, da vsa določila naše socialno-zavarovalne zakonodaje niso najboljša ali najbolj pravilna, ni nova. Še tako vesten, razgledan zakonodajalec pač ne more predvideti vseh najrazličnejših primerov, ki jih prinaša vsakdanje življenje. Prav zato menimo, da so nekatere določbe v naših uredbah in zakonih pretope in ne dovoljujejo, da bi se vselej uveljavila socialistična načela, ki prevečena napetost električnega toka v mestu in sicer od 110 na 220 V.

uredbi o otroških dodatkih (glede cenusa), takšne togosti imamo v predpisih o stažu za uveljavitev nekaterih socialno-skrbstenih in delovno-pravnih pravic, pa tudi v zakonu o starostnem zavarovanju, oziroma o pokojninah. Naše uredništvo sprejema n. pr. razmeroma mnogo dopisov, ki opozarjajo na krutost določil, po katerih nima žena — vdova pravice do pokojnine, če ni izpolnila ob moški smrti 45 let starosti (razen če je nad 75% onemogla za delo), ali če nima ob moški smrti otrok izpod 7 let; pa v tem zadnjem primeru izgubi pravico do pokojnine, čim izpolni zadnji otrok sedmo leto.

Prešernova knjižnica vas vabi . . .

nasprotju, do katerega pride lahko med socialno splošno naprednim značajem naše zakonodaje in življenja zaradi takšnih togosti, priča zelo zgovoren primer žene z Gorenske, od katere smo prejeli naslednji dopis:

„Sem vdova po moži delavcu, ki je izpolnjeval vse pogoje za upokojitve (imel je 35 let službe, star je bil 55 let in vsi dokumenti so

bili v redu). Toda do 45 let mi je manjkalo nekaj mesecev. Tako sem ostala, ker nimam otrok izpod 7 let, brez pokojnine in nepreskrbljena.

Imam štiri otroke. Najstarejši sin je poročen in zdoma. Bil je še skoraj otrok, ko je šel k partizanom, od koder se je čez dve leti in pol vrnil. Drugi otrok je hči, ki je duševno bolna in zmore le lažja dela. O tem, da bi mi bila v oporo, ne more biti govora. Z njo imam kvečkemu težave in skrbi. Tretji sin služi kadrovski rok in misli ostati v vojski. Najmlajši otrok — hči pa študira in prejema otroško doklado.

Celih 25 let sem posvetila svoji družini — moži in otrokom. Nisem pa bila le mati-gospodinja, temveč tudi hraniteljica, kajti moži je pogosto zapravil ves svoj zaslužek. S popraviljem in pranjem po tujih hišah sem služila denar za obstoj družine.

Sedaj sem brez premoženja, telesno in duševno ubita. Ali sem si po tolikem trpljenju in žrtvah res zaslužila, da si s 45. leti iščem zaposlitve in morda tako kdaj pridolžim pokojnino? Morda bo kdo rekel, da imam otroke in da bodo že oni skrbeli zame, toda saj sami veste, kako je s tem. Otroci nimajo sami nikoli preveč in iščejo še vedno pomoči ter opore pri starših. Zato ne razumem določbe tega zakona, ko pa je sicer naša socialistična domovina tako lepo in vsestransko poskrbela tudi za delovnega človeka.

Moji položaj se mi zdi tem hujši, če ga primerjam s položajem neke druge žene, ki ji je umrl mož, ravno ko je izpolnila 45 let. Sama prejema pokojnino in za sina, ki študira, doklado. Ne rečem, da to ni pravilno in zakonito, vendar tej ženi, katere mož je bil, kakor pravimo, višji uradnik, je šlo vse življenje dobro. Imela je postrežnico, lepo se je oblačila, hodila je na sprchedo in poleti vsak dan na kopanje. V času okupacije je bil njen sin vodja Hitlerjugend. Vse življenje je živila brez gnetnih skrbi in tudi sedaj po moški smrti ji je zagotovljeno brezkrbno življenje. Ali je to prav?

Po našem mnenju ni to prav in zakonodajalec bi moral najti način ali vnesti v uredbo določilo, ki bi v tako izjemnih primerih dopuščala, da se uveljavijo socialno napredni, socialistični značaj naše zakonodaje.

Prešernova knjižnica vas vabi . . .

DELOVNI KOLEKTIVI, ZADRUGE, MNOŽIČNE IN DRUŽBENE ORGANIZACIJE, DRUŠTVA IN USTANOVE TER POSAMEZNIKI, POSTANITE USTANOVNI ALI PODPORNKI ČLANI PREŠERNEVO DRUŽBE. — USTANOVNINA JE NAJMANJ 25.000 DIN. PODPORNINA 5000 DO 25.000 DIN, ZA POSAMEZNIKE PA JE PODPORNINA 1—5 TISOČ DIN. DENAR NAKAZUJE NA TEKOČI RAČUN 601-T-280.

Zbori volivcev postajajo vse bolj uspešna oblika samoupravljanja

Zbor volivcev terena Ivan Cankar je dobro uspel

V petek je bil na terenu Ivana Cankarja precej dobro obiskan in zelo razgiban Zbor volivcev. Referat o družbenem planu mesta Ljubljane je podal odbornik tega terena tov. Ljubo Bavcon. V razpravi o družbenem planu je sodelovalo veliko število volivcev, ki so zahtevali pojasnila in dali vrsto pripomb k temu planu. Glede na to, da ima Ljubljana zelo malo denarja na razpolago, so bili volivci mnenja, da bi bilo potrebno nacet diskusijo o prispevkih drugih okrajev Ljubljane. Ljubljana je namreč center naše republike in ima zato na svojem območju vrsto centralnih ustanov, ki pa ne služijo samo Ljubljani. Prav tako so naceli tudi vprašanje ljudi, ki so v teku let po osvoboditvi prišli v Ljubljano, danes pa nimajo več tu kaj iskati, pohajkujejo po cestah in se bavijo z vsami mogočimi, večkrat tudi sumljivimi posli. Ti ljudje, ob enem bremenijo stanovanjski fond in druge komunalne naprave. Volivci so toplo pozdravili prizadevanja Mestnega ljudskega odbora, da bi lokalne in pisarniške prostore ne razdeljeval več stanovanjski urad, ampak naj bi to prišlo na svobodno tržišče. To bi sprico visokih najemnin za take prostore omogočilo nadaljnjo sprostitvev stanovanj.

komisija lahko rešila, če bi bilo več sodelovanja s strani stanovanjskega urada. Komisija upa, da bo sedaj, po reorganizaciji stanovanjskega urada do tega prepotrebne sodelovanja tudi v resnici prišlo.

Na koncu so volivci razprav-

ljali še o predlogu sprememb in dopolnitve odloka o javnem redu in miru. Razvila se je zelo živahna razprava, kako zagotoviti izvajanje tega odloka. Vsebinsko zelo bogat Zbor volivcev je bil zaključen precej pozno, toda za razpravo je ostalo odprtih še mnogo vprašanj. Upamo, da bo prihodnji Zbor volivcev še bolj obiskan.

Osnovan je klub borcev NOB „Kosmač-Klemenc“

V Zibertovi ulici v Ljubljani stoji dom »Otona Zupančiča«. To je bivši učiteljski dom, ki ga je napredno učiteljstvo postavilo v stari Jugoslaviji za dijaki dom. V letu 1941. se je v tem domu znašlo preko sto dijakov-beguncev s Stajerske in Gorenske.

Ceprav so prišli z vseh vetrov različne starosti in dijaki različnih šol, so se kaj hitro strnili v monolitno enoto, ki je ves čas vojne prizadejala okupatorjem nenehne skrbi. Pod vodstvom nekoliko Skojevcev je mladinski odbor, ki je bil formiran že v jeseni 1941. leta, pritegnil v organizacijo in delo vse mladince Učiteljskega doma. Zlačenja se doba neprestanih podvigov in akcij tega mladinskega aktiva. Vsi mladinci so se redno udeleževali vseh demonstracij, zbirali so orožje, hrano, obleko, zdravila ter jih pošiljali partizanom. Organizirali so razorožitvene akcije italijanskih vojakov, sobotažne akcije: številne listkovne akcije so bile delo tega aktiva. Ze v začetku leta 1942. so imeli svojo ročno tiskarno in po trideset mladincev je vsako noč natiskalo na desetstične letakov. Kuharica Karla jih je zjutraj oddajala kurirjem iz Siške, Bežigrada in celo Rakovnika. Vsako noč so grupe mladincev odhajale na akcije: ta je limal lepake, oni je rezal kabl, tretji je obešal zastave, itd., ostali so stali na straži.

mladincev so stopili novi. Niti za hip delo ni zastalo. Učiteljski dom se je vedno izkazal: demonstracije v šolah, pred Narodnim domom, na živilskem trgu, pred sodnijo, prvomajske proslave itd.

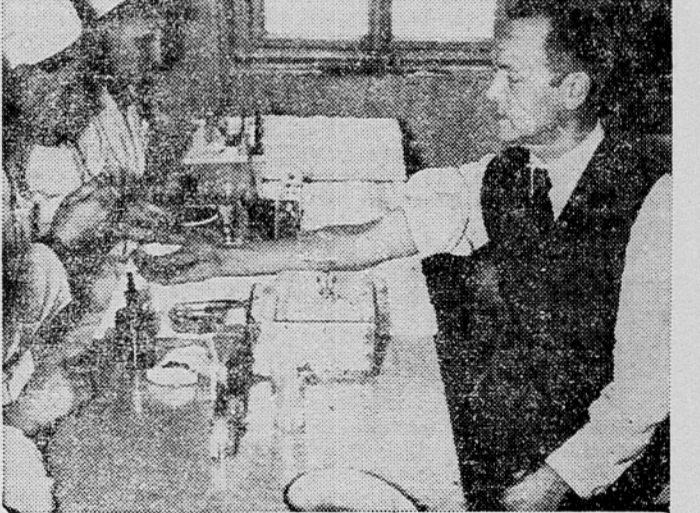
Ob italijanski kapitulaciji se je Učiteljski dom izpraznil. Vsi so odšli v partizane. V domu so ostali le najmlajši; prav tako na terenu. Vendar so tudi ti uspešno z delom nadaljevali.

Po osvoboditvi so se vračali iz Gubčeve, Cankarjeve, Kosovelove brigade, XIV. in XV. divizije. Prišli so v Učiteljski dom, da pregledajo svoje vrste. Mnogi so padli. Ni bilo več vedno se smejočega Andreja, padel je pri Urhu, zamisljeni Branko je padel pri Kočevju, Ferik pri Novem mestu, Bulovec na Javorovici, smeli komandant Slandrove brigade na Stajerskem, Flis na Ilovi gori, Bohane pri Grosuplju, Zivkovič v Beli krajini, Stojan pri Dobrnicu. In se bi lahko navedeli. Njihovi grobovi so razsejani po vsi slovenski zemlji. Oni, ki so ostali, niso pozabili na svoje padle tovariše. Na Učiteljski dom so jim že 1945. leta vzdali spominsko ploščo in jim pri odkritju plošče ponovno obljubili, da se bodo še naprej borili za ideale, za katere so oni dali svoja mlada življenja.

Zato tudi z borbenimi tradicijami Učiteljskega doma niso prelomili. V okviru terenske organizacije ZB Milan Majcen so pred kratkim osnovali svoj klub in ga imenovali po prvih organizatorjih mladinskega dela v Učiteljskem domu, po Leonu Kosmaču in Marjanu Klemencu. Med drugim so si za cilj postavili to, da v klubu združijo vse tiste, ki so v času do 1945. leta stanovali v Učiteljskem domu in so aktivno sodelovali v NOB, da izdajo dokumentacijsko knjigo o delu mladinskega aktiva v Učiteljskem domu in da s svojimi bogatimi izkušnjami pomagajo mladinskim delu v Ljubljani.

IZ PRAVILNIKA KLUBA BORCEV NOB „KOSMAČ-KLEMENC“

„Klub združuje bivše gojenke Učiteljskega doma, ki so v času od leta 1941 do 1945 aktivno sodelovali v NOB z namenom, da se med članstvom vzdržujejo redni stiki in čuvajo il. borbene tradicije Učiteljskega doma; da se prirejšajo sestanki vseh članov kluba in to ob raznih obletnicah in spominskih

Med prvimi krvodajalci, ki so se odzvali pozivu Glavnega odbora Rdečega križa Slovenije je bil tudi dr. Pavel Lunaček, dekan medicinske fakultete. Na sliki: Dr. Lunaček v Zavodu za transfuzijo v Ljubljani, kjer mu pregledujejo kri predno mu jo bodo odvzeli.

Divji prašiči imajo zadnje čase črne dneve

V zadnjih dneh so lovci-domačini v Suhli krajini ustrelili 3 divjih prašičev, od tega lovca Tomšič iz Lopate dva. Alojz Orel iz Zagradca dva, Suštar in Jerič iz Dvora po enega, prav tako tudi Jože Rojc iz Lopate in Vidic iz Drašče vasi. V nedeljo 25. januarja pa so tudi člani lovske družine Novo mesto na skupnem pogonu ubili štiri divje svinje. V Suhli krajini se pojavljajo skupine tudi po enajst ščetinarjev skupaj. Na eno tako sta naštetela lovca Lojze Orel in Jože Rojc, tri od njih sta ubila, dva sta ranjena ušla.

NOVICE IZ MARIBORA IN OKOLICE

Polletne ocene v mariborskih osnovnih šolah in gimnazijah so letos potrdile, da vpliva pomankanje učilnic na učni uspeh učencev. V osnovnih šolah je lani v prvem polletju izdelalo 86,4 učenec, letos pa je 83,3 odstotka, kar je glede na silno prenatrpanje v nekaterih razredih še razmeroma majhna razlika. Število učencev v mariborskih osnovnih šolah se je namreč dvignilo od lanskega 8225 na 6167. Da niso učni uspehi še slabši, je pripisati predvsem pomanjšanosti učiteljev in boljšemu sodelovanju med šolo in domom. Med gimnazijami je najboljša Klasična, kjer je izdelalo 62,7 dijakov, kar je za dva odstotka manj kakor lani. Na to znižanje so vplivale predvsem slabe ocene dijakov iz nižjih razredov, na splošno je največ slabih ocen iz latinščine in matematike.

Pododbor Prešernove družbe v Mariboru beleži vsak dan nove uspehe v širjenju svoje poverljive mreže. Kakor smo že poročali, so v prvih dneh zbrali 200.000 dinarjev ustanovnih, Nov 200.000 dinarjev Lesno industrijski član je postal Lesno industrijsko podjetje, ki je plačalo ustanovnino v znesku 25.000 dinarjev.

Njive na Dravskem in Ptujskem polju in sploh v območju podpora-horskih predelov nujno potrebujejo apnenca. Po osvoboditvi go

PISMA UREDNIŠTVU

VPRAŠAJMO LJUDI!

Iz razgovorov z znanci in prijatelji ugotavljamo, da je razpravljanje o postavitvi spomenika borbeni Ljubljani precej živahno. O tem, da smo dolžni postaviti tak spomenik, ničbe ne dvomi. Pač pa se razgovor zapleta in pride pogosto celo v višje tone, ko pride na dnevni red oblika in vrsta spomenika. Sodeč po mnenju ljudi, s katerimi imam opraviti, trdim, da se velika večina prebivalcev Ljubljane ne ogreva za spomenik v ožjem pomenu te besede, temveč za takšno ali drugačno humanitarno ali prosvetno ustanovo. Po vsem tem ne bi smelo biti dvoma, kako se bo končno odločil pripravljani odbor. Vendar se širijo v Ljubljani govorice, da so baje nekateri vidni delavci našega javnega in političnega življenja že sklenili, kako in kaj.

Sprico vsega tega predlagam pripravljalnemu odboru, da uporabi kot prvi tisto obliko za anketeiranje javnega mnenja, ki sem jo predlagal v svojem pismu uredništvu »Ljudskim odborom v promislu« 18. januarja v »Slovenski poročevalcu«. Odbor naj državljanje — volivce, borce, ilegalce itd. — preko množičnih organizacij s skromnim listkom kratkoma vpraša, kakšen spomenik bočejo: ali monumentalno kiparsko delo ali ustanovo, ki bi pospešila zdravstveni, kulturni in s tem

tudi politični razvoj ljubljanskih prebivalcev. To predlagam obdoro-ru zato, da se izogne posejemu možnemu in kar verjetnemu negodovanju državljanov in obsojdi svojega dela. Jaz osebno bi bil za moderno bolnišnico, če ne bi bila taka gradnja najdražja od vseh gradenj. Ker ni verjetno, da bi s prostovoljnimi prispevki dobili za bolnišnico potrebne denarje, se zavzemam za res lepo, monumentalno zidano gimnazijo, ki bi se lahko imenovala recimo »Gimnazija revolucije« ali podobno. Prepričan sem, da bi večina ljudi dala v tak namen več, kakor za še tako monumentalne kiparske spomenike. Prepričan sem tudi o tem, da bi dvigala takšna gimnazija politični nivo ljudstva vsaj toliko, kakor kakršna koli skulptura; če ne še bolj! Francé Melé

OKOLI PRLEŠKEGA JERUZALEMA

Ceprav smo med vrhovi prleških gorc daleč od mestnega hrupa in v ropota tovarniških strojev, nočemo biti zadnji. Tudi mi hočemo prispevati za boljšo in srečnejšo bodočnost naših ljudi. Delamo za napredek v prousti in proizvodnji, pri čemer nam je krepka opora sindikalna podružnica Kmetijskega gospodarstva v Jeruzalemu. Lani smo na pobudo sindikalne podružnice prostovoljno delali 4450 ur in sicer 2395 pri gradnji novih vinaricij, pri nabiranju in predelavi sadja 1025 ur in pri popravilnih delih 1000 ur. Naš delovni kolektiv ima 250 članov. Vsi mladinci od 16. do 17. leta starosti obiskujejo kmetijsko nadaljevalno šolo v Sveti-njah. Sedaj preurejamo sindikalno dvorano na Maleku, v kateri bo na pastno nedeljo priredilo KUD sindikalne podružnice veseloigro »Stari grehi«. Knjižnica sled. podružnice, ki je lepo urejena, bo začela s februarjem zorenje. Zato se je občinski odbor v Framu z vso resnostjo lotil dela, da izkoristi naravna bogastva v območju svoje občine. Odborniki, ki so pregledali nahajališča apnenca in možnosti za zgraditev dovodne ceste, pravijo, da bi bila trasa od Koprivnice do Planice dolga le 350 metrov. Kamna je tudi dovolj, domači pa so obljubili, da bodo za gradnjo ceste prispevali 100 prostovoljnih celodnevni voženj in 1000 delovnih dni. Cesto bodo pozneje lahko povezali z ono, ki vodi iz Moč na Pohorje.

Pereča vprašanja zdravstvene službe

III. Zakaj ljudje niso zadovoljni z ambulantno poliklinično službo

(KONEC)

V zasebnih ordinacijah takih sporov ni, ker se zasebna zdravnik delanec zmože ne tiče. Tudi zdravila ne ustvarjajo spora, ker jih bolnik sam plača. Bomo pa prepričani, da bi do takih sporov prišlo tudi v zasebnih ordinacijah, čim bi jim poverili zdravljenje zavarovancev.

3. Prepričanje, da v javnih ambulantah delajo zdravniki slabše vrste, v bolnišnicah, zlasti pa v zasebnih ordinacijah pa boljši zdravniki, ima več vzrokov. Ze iz pravkar opisanih je odnos med bolnikom in zdravnikom v javni ambulanti drugačen kot v bolnišnici in zasebni ordinaciji; zato je tudi bolnikovo mnenje o teh zdravnikih drugačno. Tudi način dela je drug. V ambulantni ima zdravnik bolnika pred seboj nekaj minut, največ četrt ure, v bolnišnici ga opazuje več dni. Zdravniki v bolnišnici pomagajo cela vrsta zdravnikov raznih strok; v miru se opravijo najbolj zamotane laboratorijske, rentgenske in druge preiskave. V bolnišnici se zbirajo najtežji bolniki in si zdravnik prav zanjo nabere obilno izkušnje. Dela je manj na tekočem traku, za študij je več časa in več možnosti. Ali je to dovolj za splošno trditev, da so zdravniki v javnih ambulantah slabši od ostalih? Izkušnja nas uči drugače: ti so bolj usposobljeni za ambulantno, oni za bolnišnično službo. Saj vidimo, kako neboljše je bolnišnični zdravnik, ki se ni vajen ambulantnega dela, če pride časovno v javno ambulanto. Seveda velja tudi obratno. Pač pa je res, da zdravnik, ki dela le v ambulantni, časoma otopi in strokovno nazaduje. Postane neke vrste obrtnik, ki je svojo spretnost po končanem študiju sicer še dopolnil z rutinskim delom ni pa dejansko več napredoval v svojem osnovnem znanju. Zato bi bilo prav da ambulantnim zdravnikom z obdobjem delom v bolnišnicah in z raznimi strokovnimi seminarji omogočimo nadaljnje izpopolnjevanje. To bi bilo vsekakor boljše kot ocenjevanje, kdo je boljši. Po svetovanju, da ni marsikje uvideli in so tem razlike med bolnišničnimi in ambulantnimi zdravniki manj ostri in manj spotaljive kot pri nas.

4. Zasebna praksa je za nekatera — pa ne za vse — donosna zadeva in ne moremo laikom zamiriti, če se čudijo zdravnikom, ki delajo le v javnih, slabo plačanih službah, ko imajo možnost in pravico za zasebno prakso zaslužiti mnogo več. Z zasebno prakso pa ni vse tako lepo kakor kaže videz. Ze stari zdravniki so ugotavljali, da bi moral biti zdravnik od bolnika gmotno neodvisen. Za njimi so to trditve ponavljali mnogi slavni zdravniki, ki so mogli igrati zaslužiti, kolikor so hoteli. Upam, da ne bom zagrešil celohevskega advokatskega, če ugotavljam, da je med zdravniki relativno veliko plemenitih, to je etično visoko stojičih ljudi. Ze študij medicine jih k temu navaja, saj je izrazito humanističen, še bolj pa poklicno življenje, ki jih dnevno seznanja z največje telesno in duševno bedo. Ker so tudi nekot bili redki taki bolniki, ki jim je zdravnik mogel zaračunati visoke honorarje in jih danes sploh več ni, so zdravniki vedno z bolj ali manj klavnim občutkom sprejemali denar neposredno od bolnikov. Prva zahteva po socializaciji medicine je stara nad 1000 let in ne prihaja od bolnikov, ampak od zdravnikov. Zato zasebna praksa za res dobre zdravnike ni ideal, ampak nujno zlo, ki ga danes še ne moremo odstraniti, vsaj ne z administrativnimi ukrepi, ki pa bo postalo pozabljena preteklost, čim bomo storili še nekaj korakov v socializem. Bolj je človek reven in neveden, več ima opravka z bojaznijo in bolj je potreben zdravniške pomoči. Tu je protislovje, ki ga na trgov-

ski način ni mogoče rešiti. Zakaj naj bi zdravnik, če je v bistvu trgovec, sploh preprečeval bolezni, ko s tem žaga vejo, na kateri sam sedi?

Ko sem ob koncu vojne obiskal malone vse zdravnike od Premkurja do Bele krajine, so bili redki, ki se niso čudili, ko jim njihove domneve, da bo sedaj zasebna praksa odpravljena, nistem mogel potrditi. Med zdravniki — partizani jih je malo, ki imajo zasebno prakso, enako med vodilnimi kliničnimi zdravniki. Res bo težko vztrajati pri domnevi, da samo slabi zdravniki nimajo zasebne prakse. Seveda bi bil zelo krivičen tudi nasproten sklep, da imajo zasebno prakso le slabi zdravniki. Ne, le-to imajo starejši zdravniki, ki jo opravljajo še iz predvojnih let, imajo jo zdravniki, ki so edini v svojem kraju, ker jo morajo imeti (podeželski zdravniki) in imajo jo taki, ki jim gre v glavnem res samo za zaslužek. Teh je zelo malo, najdemo jih pa med stariimi in mladimi. Zasebne prakse nikomur ni treba zavidati in nikomur šteti v zlo. Res je težko zahtevati ravno in edino od zdravnikov toliko idealizma, da bodo pozabljali nase in na družine, delali noč in dan, se odrekli kulturnim, športnim in podobnim užitkom, kupovali drago literaturo in jo v redkih prostih urah študirali — vse to in še marsikaj z navadno uradniško plačo in za ogromno odgovornost pred javnostjo in lastno vestjo.

Ko že govorimo o zasebni praksi, moramo se ugotoviti, da je za mladi roj v zakoniti obliki skoraj nedosegljiva. Za ordinacijo rabimo vsaj dve dokaj veliki sobi in najmanj pol milijona dinarjev za opremo. Kako se nam godi s sobami in z denarjem, vemo. Če pa bo že posameznik tvegal tolikšne izdatke, ali se mu bovalo čuditi, če jih bo hotel hitro amortizirati, nakopiti denarja še za avto, saj ga nujno potrebuje za službo, nato pa še za marsikaj, česar ne potrebuje tako nujno? Ali naj bo to smoter bodočega razvoja socialistične medicine?

5. Ostanje nam še ugovor, da je bolnik v zasebni ordinaciji vljudnejše, obzirneje in skrbneje pregledan. Res je! Vljudneje, ker ima zdravnik interes na tem, da ga zadovolji in obdrži; obzirneje, ker je njegova ordinacija urejena tako, da ne ovira

intimnega stika (brez administratork in bolničarke, brez nedolžnih potrdil in dokazil); temeljiteje, ker ima več časa, saj sprejme le toliko bolnikov, kolikor ve, da jih bo mogel mirno pregledati.

Kako je s temi stvarmi v javni ambulanti? Kar zadeva vljudnosti, bi si je želeli res precej več, tako s strani zdravnikov kot bolnikov. Krivi so zdravniki več kot bolniki. Ne morda zato, ker bi v nevljudnosti prekašali bolnike — ti so čisto mojni nevljudnosti — ampak zato, ker moramo od njih zahtevati več razumevanja in takta kot od bolnikov.

Glede obzirnosti se v naših ambulantah greši še več kot glede vljudnosti. Ze sam način razgovora je kaj malo obziren: vse zelo naravnost in v telegrafskem stilu, torej točno tako, kot je najprimernejše, da se poruši zaupanje (če ga je kaj bilo) in se prepriči duševen stik. V ambulantah, kjer imamo samo eno ordinacijsko sobo, prisotvuje razgovoru tudi bolničarka oziroma administratorka, kar še poraznejše vpliva na zaupnost. V zelo obiskanih ambulantah se dogaja, da se istočasno vabi več bolnikov v ordinacijski prostor, kar je seveda dokončen polom sleherne medicine. Tako je tu mogoča le prva pomoč pri množičnih nezgodah, ne pa posvet in pregled v redni ordinaciji.

To stanje me od sila spominja na razmere, kakršne so bile pred dvema letoma v naših trgovinah: slabi lokali, veliko kupcev, malo blaga, zadirčni in slabo plačani prodajalci, nervozni kupci. Ljudje so vzdihovali za stariimi zasebnimi trgovci in njihovo ustrezljivostjo, podobno kot bolniki v ambulantah za zasebnimi zdravniki. In vendar ni nikomur prišlo na misel, da bi iskal rešitve v povratku na staro, na zasebne »stacune«. Tudi ne bo nihče trdil, da so bili slabih razmer krivi samo prodajalci, čeprav njihova krivda ni bila ravno majhna. Ni bila krivja socialistična trgovina ampak slaba socialistična trgovina; niso krive javne ambulante, ampak slabe javne ambulante.

Kaj več o tem, kaj napraviti, odpravimo te slabosti, v naslednjem članku.

Dr. Tone Ravnikar

član komisije za obveščanje javnosti.

V Ormožu je oživelo kulturnoprosvetno delo

Kulturno-prosvetno delo v Ormožu je po nekaj letih zastoja zopet oživelo. Kulturno-umetniško društvo, ki ima v svoji posesti Prosvetni dom z dvoranjo, medtem ko je bilo KUD brez svojega prostora in inventarja. Na občnem zboru KUD so ugotovili, da ni nič delalo, vzroki pa naj bi bili različni, pomankanje primerne dvorane in drugo, pa menda tudi trenje med člani KUD in TD »Partizani«. To se je sedaj nehalo. Na skupni seji zastopelkov TD »Partizani« in KUD so sklenili, da se KUD pripravi TD »Partizani« in da bo v njegovem okviru razvijal kulturnoprosvetno delavnost.

To se je zgodilo. KUD se je združil s TD »Partizani« ter osnoval svoje oddelke. Dramski oddsek ima dve igralski skupini, ki ju vodi tov. Lenc in tov. Gerlovič. Obe obstajata v kratkem nastopili, vsaka s svojo igrjo. Pevski zbor, ki ga vodi tov. Jelica Veselič, ima trikrat na teden vaje, potrebna pa bo večja disciplina pevcev. Godba na pihalu, ki jo vodi tov.

IZ SEŽANE

Mestni odbor protiletalske zaštite v Sežani je organiziral večerne taje za vodje hitne protiletalske zaštite. Prvi tečaj — 40 ur predavanja — je obiskovalo 24 tečajnic in tečajnikov. Predavanja so bila dvakrat tedensko, v ponedeljek in četrtek, ter so obsegala tehnično, kemično, požarno in sanitetno službo protiletalske hitne zaštite. Da so tečajniki z zanimanjem sledili vsem predavanjem, je dokazal izpit, ki so ga položili vsi z dobrim uspehom. Ze ta lep uspeh je predvsem za sluga požarovalnega predavatelja tov. Amona Ambrožiča, ki je z vedro besedo in mladostnim polemikom ustvaril tovaršisko ozračje in s tem pripomogel, da so bila predavanja zanimava. — an —

Haldenkumer, ima vaje vsako nedeljo. Ob dobri volji godbenikov uspeh vsekakor ne bo izostal. Ljudska univerza prireja predavanja na vsakih 14 dni. Predavatelj je v Ormožu dovolj, imela so tudi res kvalitetna predavanja, vendar pa so bila slabo obiskana, pogrešajo zlasti mladino. TD »Partizani« se pripravljajo za akademijo v februarju, ko bo nastopilo 150 tvalodavcev. Vaje imajo vsak dan.

Z delom, ki smo ga začeli, smo lahko zadovoljni. Važno pa je, da

Požar v Škofji Loki je uničil dom „Svobode“

Dne 21. januarja je ob zori nenadoma izbruhnil na Trati v Škofji Loki požar, ki je v zelo kratkem času uničil dom kulturno-umetniškega društva „Svoboda“.

VESTI IZ CELJA

V mestu Celju so te dni po terehni frontni sestanki na katerih obravnavajo reorganizacijo Osvobodilne fronte v Socialistično zvezo delovnega ljudstva in volijo delegate za mestno konferenco OF, ki bo v petek 30. januarja ob 16. uri v mali dvorani doma OF. Razpravlja jo tudi o bodočem delu na terehni.

V Celju je bilo od 1. do 18. januarja rojenih 56 dečkov in 49 deklic. Porocenih je bilo 12 parov, umrlo je 22 oseb. V kraju, Celje-okolica je bilo od 12. do 17. januarja rojenih 19 deklic in 12 dečkov. Porocenih je bilo 14 parov, umrlo je 12 oseb.

Celjska podružnica Društva upokojencev sprejema naročila za znižano železniško vozino v društveni pisarni od 3. februarja naprej v torek, sredo, četrtek in petek od 13. do 17. ure. M. C.

Varstvo našega edinega „kapitala“

Ob občnih zborih Rdečega križa

Večina naših društev v organizaciji ima statutarno določeno, da sklicujejo njihove krajevne edince v prvih mesecih novega leta svoje občne zbere. V to vrsto spada tudi naša velika ljudsko zdravstvena organizacija Rdeči križ.

Dasi gre število članstva te organizacije v sto tisoče, je še vedno mnogo ljudi — tudi takih, katerim se sicer ne more oporekati naprednega mišljenja — ki sodijo, da je delo Rdečega križa važno predvsem le v vojnem času. To mnenje je podedovano iz starih časov, ko je vojna prizadela predvsem frontno armado in ko na drugi strani ljudsko zdravstvo še ni bilo pojmovano kot visoko kulturno in ekonomsko vprašanje za vsako ljudstvo in vsak narod.

Medtem so se pa stvari v bistvu spremenile. Moderna strategija išče pri nasprotniku predvsem »slabih mesta«. Frontna vojska moderne armade je dobesedno oklopljena in za klasično orožje skoraj neranljiva. Ranljiva je pa dovozna pot človeške in materialne rezerve — hrane in municije — in produkcijski centri v zaledju. Zato je organizacija zaledja za državo, ki je odločena upreti se agresorju in braniti svojo neodvisnost, njeno osnovno vprašanje. Za organizacijo sanitetne službe v zaledju je pa treba, — v razmerju k prejšnjim potrebam — prav ogromnega sanitetnega aparata, ki mora imeti zapredeno svojo mrežo po celi državi, skoraj do zadnjega človeškega prebivališča. Tega ni mogoče ustvariti v nekaj tednih, temveč samo na ta način, da se neprestano vežba novi prirastek in neprestano dopolnjuje mreža zdravstveno-sanitetnega kadra že v času popolnega ali vsaj relativnega miru.

Sicer imajo ljudstva in narodi tudi v mirnem času svoje »fronte«, na katerih morajo neprestano polagati svoj zrelostni izpit. To velja predvsem za male narode in države. Ta »fronta« se nahaja na delovnem področju, tam, kjer se ustvarjajo in pridelavajo za življenje potrebne dobrine. Ta fronta ima tudi svoje žrtve, mrtve in po-habljene — in to toliko, da se človeku težijo lasje, če prebira letne bilance nesreč, poškodb in obolenj.

Zmaga na fronti dela je mogoča le tam, kjer je organizirano neprestano utrjevanje ljudskega zdravja, tam, kjer se

neprestano odstranjujejo vzroki obolenj in poškodb, tam, kjer se vestno skrbi za obnovu kjerse duhovne in fizične delovne sile. Delo je za človeka in narod činiteelj, ki dviga njegovo vrednost, moč in kulturo. Delo ga dvignilo nad žival, ono mu je omogočilo, da plove po daljnih morjih in zračnih višavah, da odkriva vedno nove izsledke znanosti in umetnosti. Delo je tisto, ki nas sproti nagraja z občutkom samozavoljstva. Ono nas uravnotežuje in skrbi za naše moralno zdravje.

Vse te dobrote so pa dosegljive predvsem samo zdravemu človeku. Zato mora človek, ki hoče veljati za naprednjaka, žrtvovati vsaj delček svoje energije organizaciji, ki bdi nad ljudskim zdravjem, ki vodi dnevno borbo za zdravstveno higieno, ki organizira službo

V Novem mestu bodo tudi letos počastili spomin na Prešerna

V počastitev Prešernovega spomina prirede kulturno-prosvetne ustanove in društva v Novem mestu Teden slovenske kulture, ki bo od 31. januarja do 8. februarja letos z obširnimi in bogatimi sporedom.

V soboto 31. januarja in v nedeljo 1. februarja bo v združenem domu v Bršljinu igra Ivana Cankarja »Jakob Ruda«, ki jo izvajajo člani delavskega društva Svoboda. 2. februarja zvečer bo v Domu ljudske prosvete v Novem mestu koncert, ki ga priredi orkester garnizije JLA. V sredo 4. februarja priredi v Domu ljudske prosvete Ljudska univerza večer slovenske literature. Izvajajo člani društva slovenskih književnikov iz Ljubljane. V četrtek 5. februarja zvečer bo koncert instrumentalne in vokalne glasbe. 6. februarja bo v združenem domu v Bršljinu svečana akademija v

prve pomoči potom zdravstvenih aktivistov v tovarnah in obratih in postajah Rdečega križa. Najmanj, kar mora je, da postane vsaj član te organizacije in vsaj s svojim številom podpore ogorteno borbo, ki jo bide ta organizacija s predsojki, vražarstvom in zaostlostjo.

Ni mogoče zmagati organizaciji vseh teh zaprek, če nima opore v vseh naprednih ljudeh. Kako naj bi sicer organizirala efektivno borbo proti ljudski morilki — tuberkulozi? Kako naj podpre moderno zdravljenje s transfuzijo, da bo dostopno tudi neimovnim ljudem, če ne pridobi dovoljno število prostovoljnih in brezplačnih krvodajalcev.

Vsa ta vprašanja se bodo obravnavala na občnih zborih krajevnih enot Rdečega križa, ki se vrše v teh tednih. Ali smemo upati, da se bodo odzvali vabilu na te občne zbere tudi zastopniki drugih množič-

čast Prešerna. Spored izvajajo člani društva »Svoboda« v Bršljinu. Dne 7. februarja bo v Domu ljudske prosvete v Novem mestu premiera igre Bratko Kreft »Celjski grofci«, ki jo prirede člani gledališča SKUD Dušan Jereb.

8. februarja bo odprta slikarska razstava slikarjev Ladeta Lamuta, Izidorja Moleta in Bogomira Borčca v Dolenskem muzeju v Novem mestu. Poleg tega pa bodo še razstavi; razstava dijaskih listov in razstava pomena ustanovitve tega pododora. Razprava je bila zelo zanimiva in je večina navzočih bilo mnenja, da dosedanje izdaje Prešernove knjižnice niso zadovoljive ljudskim množic. Po daljši razpravi je bil izvoljen širši odbor Prešernove družbe za okraj Trbovlje, ki bo skrbel za razširitev Prešernove knjižnice.

Z obširnimi sporedom izbranih prireditev bodo tako Novomeščani dostojno počastili spomin velikega Prešerna, ki je kos svojega plodnega življenja prebil tudi v Novem mestu. (r)

Tudi na Goriškem so se pojavili volkovi

V preganjanju divjačine ne zaostajajo za volkovi divji lovci

V lanskih hudi zimski so ljudje opazili klatece se osamljene volkove v Trnovskem gozdu. Letos pa so se volkovi že ob prvem snegu pojavili v večjih skupinah. Skupina petih volkov je bila opazena pri Godovcu, komaj 100 metrov od cestice, ki se odcepi v smeri Idrija-Ljubljana.

V pokončevanju srn pa za volkove ne zaostajajo tudi divji lovci. Ze ko je padel prvi snež, so se na pobojničevina silili strelci. Zavel se je divji lov na srne, ki so se zatekale na prisojne lege pred zimno in snegom. Varnostni organi, lovski čuvaji in lovci z okolice so priredili pogon na dve dvonozne mirnarje. Našli pa so le sledove srne, ki se je težko obstreljena in močno krvavega umaknila v globino Trnovskega gozda, verjetno v lahek plin volkovom. Sledovi divjih lovcov so pokazali, da so sodelovali pri divjem lovu štiri odrasle in ena mlajša oseba. Stopinje so vodile v vas Ravna pri Cračnih in se tam izgubile na izhojnih snežnih stezi. To je bil ves uspeh tega pogona.

Več uspeha pa so imeli goriški lovci v pobijanju drugih škodljivih in plemenitih divjadi in gozdne perutine. Ustrelili so okrog tisoč klaticeh se mačk in psov, 250 lisic, 15 črnih, 17 divjih mačk, 17 divjih prašičev, 95 jabečev, 200 ujev, 1259 srak, vran in šoj ter 2 vidri.

Odstrle divjih živali je bil po planovih lovski zakon. Vse divje plemnarje, ki so kmetom v okolici povzročili na polju za več kot 120.000 dinarjev škodo. Kljub odstrle pa se še vedno kaže porast divjih svinj, kon in divjih mačk, medtem ko se je obnova začela število svinj. O skrbenem lovskem gospodarstvu so se v goriških lovskih revirjih lani znatno izboljšale lovske razmere, saj je mnogo več srn, zajcev, jezebel in druge divjačine kot predletoskimi. Tudi v Panovcu, streljaj od Nove Gorice, imamo črede srn, dolgonose, ščetinarje, samo volka se nimamo, imamo pa zanjkarje.

Slabo obiskan sestanek OF terena »Litostrojk«

Za pretek, dne 23. t. m. je Osvobodilna fronta »Litostrojk« sklicala množični sestanek, ki pa je bil dokaj slabo obiskan. Po razpravi o pomenu preimenovanja Osvobodilne fronte v Socialistično zvezo delovnega ljudstva so frontovci predlagali nekaj delegatov za zvezni in republiški kongres Fronte, nato pa so predvajali film o VI. kongresu Zveze komunistov Jugoslavije ter film »Po partizanskih poteh«. A. Z.

Glas z Barja

O nas Barjanih se prav malo piše. Zato se oglašamo z vestjo, da se tudi mi udeležujemo na kulturno-prosvetnem polju. V zaledju našega doma, ki je poleg našega Barjanov, je nastopila naša igralna družina z Jurčičevim »Desetim bratom«. Čeprav so posamezniki skušali ovirati delo igralne družine, posebno pa po-zitivnost tovaršice Tonele Melkove, ki vodi družino, so se igralci s še večjim poletom vrgli na delo. Zdej študirajo že novo igrjo in pričakujejo, da bodo z njo prav kmalu nastopili. R. F.

VREME

VREMESKO POROČILO HIDROMETEOROLOŠKE SLUŽBE SLOVENIJE

Snežne razmere v Sloveniji, dne 27. januarja 1953: Ljubljana: 5 cm sren, temp. —4 stopinj; Planica: 60 cm sren, temp. —13 stopinj; Jezersko: 30 cm sren, temp. —13 stopinj; Slovenj Gradec: 15 cm sren, temp. —6 stopinj; Celje: 13 cm sren, temp. —3 stopinj; Maribor: 7 cm sren, temp. —9 stopinj; Postojna: 2 cm sren, temp. —5 stopinj; Novo mesto: 13 cm sren, temp. —4 stopinj; Koča pri Zičnici na Pohorju: 45 cm sren, temp. —11 stopinj; Murska Sobota: 8 cm sren, temp. —3 stopinj; Vrška: 122 cm sren, temp. —10 stopinj; Erika — Kranjska gora: 65 cm sren, temp. —12 stopinj; Podkorensko sedlo: 95 cm sren; Polkjuka: 140 cm, temp. —14 stopinj Celzija. Mariborska koča: —7, jasno, 10 cm srška, 40 cm stare podlage. Ribniška koča: —12, jasno, 25 cm srška, 60 cm stare podlage. Napoved za sredo: Se nadalje lepo vreme po vsej Sloveniji. Zjutraj po kotlnih megla. Temperatura brez bistven spremembe.

Dejavnost komunistov v radovljiškem okraju

V zadnjih dveh mesecih je bilo v radovljiškem okraju 40 seminarjev, na katerih so se člani ZKS podrobno seznanili z delom VI. kongresa ZKJ. Predavanja so bila v treh etapah, in sicer: zunanje-politična problematika, gospodarstvo in partijska disciplina. Obisk na seminarjih je bil zadovoljiv, le seminarji v Mostjarni in Risnem so bili slabše obiskani.

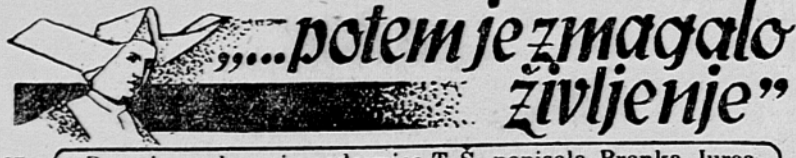
Ker so ti seminarji pokazali potrebo po poglobljenem političnem delu, se je zbor predavateljev pri Okrajnem komiteju ZKS odločil, da bo nadaljeval s študijem. V bodoče bodo podobni seminarji tudi za člane Osvobodilne fronte. Glavne teme predavanj na teh seminarjih bodo: Novi ustavni zakon, družbeni plan za 1953 leto in delavsko upravljanje gospodarstva. K. F.

V Trbovljah že deluje odbor Prešernove družbe

Prejšnji teden so se sestali v Trbovljah kulturni in politični delavci okraja, ki so razpravljali o ustanovitvi pododora Prešernove družbe za okraj Trbovlje. Sestanka so se udeležili zastopniki iz Trbovelj, Zagorja, Hranstnika, manjkalo pa je zastopnikov iz Rače. Kot zastopnik odbora Prešernove družbe se je sestanka udeležil tudi minister tov. Franc Kimevec — Ziga, ki je obrazložil pomen ustanovitve tega pododora. Razprava je bila zelo zanimiva in je večina navzočih bilo mnenja, da dosedanje izdaje Prešernove knjižnice niso zadovoljive ljudskim množic. Po daljši razpravi je bil izvoljen širši odbor Prešernove družbe za okraj Trbovlje, ki bo skrbel za razširitev Prešernove knjižnice.

V Ptujju je vodovod nujno potreben

Ptuj je med najstarejšimi mesti Slovenije. Kmalu bo 2000 let, obkar ima dokaj svoje sanitarne, o, juridicično, upravno in gospodarsko oblast. Takrat je imel dva vodovoda, danes pa imata nič enega. Voda iz vodnjakov v starem delu mesta je neuporabna, ker ima veliko škodljivih klic. V starem delu mesta so v bližini vodnjakov strastične jame in greznice, pa zato ni čudno, ako se pojavljajo razna tisturna obolenja in epideemije. Kadarkoli naraste primerje pri črpanem vodnjaku in okužuje pitno vodo. Tak primer je pri črpanem vodnjaku v kopalnici, odkoder črpa dom. Pred par leti so zgradili na mestu peristilij dva vodovodna rezervarja za vodovodno postajo v Škornji. Mestni ljudski odbor se trudi, da bi se delo postopno nadaljevalo. Zaradi nezakonziranih raznih merodajnih činitejev pa se zaveza dom, ki je poleg večje točke. Zato je upravljen zahteva Ptujčevim naj se gradnja vodovoda takoj pospeši, kar bo brez dvoma prispevalo tudi k povečanju našega prometa. Poskrbeti bo treba tudi za kanalizacijo, kajti sedanje stanje je nevarno.

Po pripovedovanju redovnice T. Š. napisala Branka Jurca

SPET SEM ZBOLELA

Ko je ilegalec odhajal, sva se srečala na hodniku. Stisnila sem mu roko in mu pozelela dosti sreče. Rekel mi je, da mi bo, brž ko bo mogel, poslal Ružo. Nikoli več ga nisem videla.

Ko Ruže nekaj dni ni bilo, sem si jo vedno bolj želela. Hotela sem dobiti stik s svetom zunaj bolnišnice. Prav kmalu nato sem zbolela za krvavo grižo. Poslali so me v majhno podstrešno sobico, kjer bi lahko umrla, ko se ne bi bila smilila neki sestri, ki me je hodila obiskovat. Morala bi uživati dietično hrano, a take hrane za mene ni bilo. Sestra, ki mi je stregla, je morala zame ukrasti kako pest riža ali kak krompir. Le tako sem se obdržala pri življenju.

Zdravnik je prišel k meni šele po desetih dneh. Vbrizgnil mi je serum proti griži.

Se bolj sem zasovražila red. Zelela sem, da bi partizani čimprej prišli. Slutila sem, da bodo tudi moji rešitelji.

V ZDRAVILIŠČU

Po boleznii so me poslali v Stankovičovo zdravilišče. V Beogradu je bilo poleg kliničnih bolnišnic še dokaj zasebnih zdravilišč, kjer so se zdravili petični ljudje. Takih ljudi se tudi v medvojnem Beogradu ni manjkalo.

Zdravilišče je bilo odlično opremljeno. Posebno bogato pa je bilo založeno z zdravniškimi potrebščinami. Uporabljali smo samo najboljše orodje, medtem ko se je obrabljeno orodje zbiralo v skladišču. Kako bi bile vesele državne bolnišnice recimo v Kikindi ali v Ljubljani, če bi imele zdravniško orodje, ki ga je naše zdravilišče zavrglo! Kako bi bili veseli partizanski zdravniki, če bi ga imeli vsaj za najnujnejše operacijel

Prednica v tem zdravilišču je bila sestra Romalda, majhna, debelušna sestra, ki je bila v zelo dobrih odnosih z vizitatorico Godlarjevo. Ze prve dni pa sta se sprijeli prednica Romalda in sestra Roza, ki je tudi delala v tem zdravilišču. Sestra Roza je bila namreč doma iz okolice Krškega. Nemci so ji starše, brate in sestre preselili že enainštiridesetega leta v Nemčijo. Tam je njen oče, ki je bil vse življenje kmet, moral delati v rudniku, medtem ko je družina v baraki nemalokrat stradala. Sestra si je, kakor so mi pripovedovale druge, odtrgovala od ust, da jim je pošiljala kakšne majhne pakete. Zadnje čase je v zdravilišču, kjer se ni manjkalo nobenih dobrot, tudi kaj ukradla za svoje ljudi, ki so trpeli pomanjkanje. Ko je prednica za to zvedela, je sestri Rozi očitala krajšo. Se več, rekla ji je, da je s tem, ko je pošiljala pakete svoji družini, delala proti božji volji: Bog je že vedel, zakaj je poslal njeno družino

v tujino... Sestra Roza je sprva prednici ugovarjala, kmalu pa je nad strašnimi obdolžitvami onemela. Z velikimi, nerazumevajočimi očmi je gledala v prednico, iz njenih ust pa se ni utrgalo nobeno vprašanje ne ugovor več.

Znova sem spoznala, da so preproste nune obdržale srce in razum, ki jim je usmerjal dejanja v teh hudih letih, da pa so prednice z vizitatorico vred obmile hrbet svojemuo narodu. Živele so v upanju, da jih bo red prav zaradi tega prej ali slej povišal...

RUŽA

Kako me je v zdravilišču iztaknila, še danes ne vem. Nek popoldan so me poklicali iz bolniške sobe. Na mračnem hodniku je stalo dekle, oblečena v oguljen plašč. Vame so gledale velike, kot oglje črne oči. Iskala sem po spominu, od kod naj bi poznala to dekle. Ko sem ji stisnila roko in jo hotela vprašati, kje sva se srečali, je tiho, a odločno izrekla geslo, za katerega mi je povedal ilegalec. Zdrznila sem se. Kolikokrat sem si te besede ponavljala! Odtgnila sem ji roko. Vprašujoče sem se zagledala v njen obraz. Prišel je torej čas odločitve, ki sem si ga vedno bolj želela.

- »Misllala sem si že, da ne boste prišli... Čakala sem vas!«
- »Torej mi boste pripravili vsaj nekaj tega, kar imate tukaj...«
- »Seveda vam bom dajala. Tukaj tako ničesar ne manjka...«

ŠPORT

Koroški smučarski teden

V okviru Koroškega smučarskega tedna se odvijajo zanimive prireditve, ki privedejo številne tekmovalce in gledalce.

Začetek je bil v nedeljo s podzveznim tekmovanjem v slalomu in veleslalomu, na katerem je sodelovalo 83 tekmovalcev. V veleslalomu za člane je bil dole 300 m z 250 metri višinske razlike in 20 vrstic, je zmagoval Mitko Jozetič z Mežice.

Na Crnem vrhu je bilo živahno

V nedeljo so bile meddrževne tekme v Crnem vrhu nad Idrijo. V zvezi s 20. januarja iz 1953. Na siskarji je bilo okrog 60 tekmovalcev. Razpisateljica iz Nove Gorice, Partizana iz Ljubljane, SD V. P. J. L. A. T. in tekmovalci smučarskega tečaja na Crnem vrhu.

Depodolne so bili teki za člane. Na mrazu in hladnem, med člane iz Maribora je zmagoval Jozef Erjavc (Kardar) s časom 1:06:08. Med starejšimi mladinci je zmagal Ivan Logar (Rudar) s časom 39 sekund. Drug je bil Jože Podobnik (Rudar) 1:10, tretji Ivan Čopje (Rudar) 1:19:3. Med mladimi mladinci je dosegel najboljši čas Rudi Likar (Rudar) 1:01:1.

Tekme smučarskih patrolj

Na nedeljskih tekмах smučarskih patrolj je sodelovalo 15 vojaških patrolj in patrolj, ki so zastopale domača športna društva. Proga je bila dolga okoli 8 km. Zmagala je ekipa Lotosa iz Črnuče 47:40. Drugi je bil tretji mesto si delita prva in druga ekipa iz enote podpomočnika Jurčiča. Organizacija je bila brezhibna.

Sabljačem manika dobrih prireditev

Delovanje sabljaške sekcije Krima je bilo v minulim letu zaradi raznih nepravilnosti in napak dokaj slabo, pa tudi tekmovalni uspehi so bili skromni. K ni kaj razveseljivi bilanci ni bilo ogovorno samo slabo vodstvo sekcije, temveč so se v zvezi s tem pripetile težave nekdanji aktivni sabljaši Križanec, Korišič, Berce, Jelar, Jurko, Rosinova, Salkova, Križanec in drugi so bili leta 1948 in 1949 sodelovali, pozneje pa so se razen izž. Pengova iz raznih utemeljenih razlogov razšli.

Pri nogometiških Zvezničarja

Vest, da je strokovno vodstvo nogometne Zvezničarje Zelenčarja prevzel bivši trener travniškega Rudarja Janz Pšček, je naša in siskarska ugovorna okolica. No, to ni nič tužnega, saj je Janz doma iz Siske, kjer je v mladih letih kot aktivni igralec nekdanjega Primorja dolgo časa uspešno gojil nogometno vojsko, pa je pokazal tudi svoje voditeljske sposobnosti. K so mnogim slovenskim nogometnim dobro znane. Na vprašanje, zakaj se je odločil prevzeti vodstvo Zvezničarja, je zadovoljivo dejal: »Lepo je v Ljubljani, in drugod, a najlepše je v Siski.«

Ze na prvem sestanku z igralci so se s šolskega »pisarja«, kakor jih je bil nek hudošumen pekar, pripravil, da se bodo pod taktiko novega dirigenta zdal vse drugače. Na igrišču so igrali, ki so imeli v sebi stihernega člana orkestra morajo biti čiste, ubane, da priložno udajajo na uho poslušalca... Če pa ta ali on nima dosti sapa, da so mu tehnika in drugo bolj ali manj španjka vas, potem je treba vsaj vadi in spet vaditi, dokler se naga popolnoma ne prevzame okroglega usnjena instrumenta.

»Tekole bomo začeli«, je dejal in s prstom po zraku nakazal smer proge za kras. »Prite imajo zadržane tekane kondicije, ki pa bodo dobili na lepih, a ne prevladajo napornih tekah po mehkih zgozdnatih S šenskega hrba.«

Z načrtnim delom v novo sezono

Redni letni občini zbor športnega društva Proletarce iz Zgorja je glede na veliko udeležbo članov in ostalih športnikov v celoti uspel. Iz poročil društvenih funkcionarjev je bilo razvidno, da je največ škodil veljalo nogometni sestavi na ravni precej manj. Nizozemska povezava s Partizanom je imela za posledico, da se množičnost ni razvijala v zaželjeni smeri, pa tudi stiski.

Strelske tekme v Ljubljani

Priznanje najboljši strelski poveljnik z Polovca je podelil strelski družini »Vida Pregare« in »Borje Rozman« iz Ljubljane. Družini sta nastopili s pionirsko, mladinsko in člensko ekipo. V skupnem plasmanu je zmagala družina »Vida Pregare« v razmerju 15:2:13:33 krogom, pri čemer je osvojila vsa najboljša mesta. Rezultati posameznih ekip:

Pionirski: Vida Pregare: 4. Bratje Rozman 48:281. Med posamezniki je bil najboljši Trškan s 113 krogi. Mladinski: Vida Pregare: 4. Bratje Rozman 428:419. Najboljši posameznik je bil Komljanec (V. Pregare) s 122 krogi. Členski: Vida Pregare: Bratje Rozman 546:533. Najboljši rezultat je dosegel Strekelj (V. Pregare) s 427 krogi.

Zenski ekipi: Bratje Rozman je dosegel izven konkurence 319 krogov od 750 možnih. Lapačova je zabeležila 124 krogov.

ca) 80:2, pri mlajših mladincih Joško Štebričnik (Zerjav) 82:7, pri članicah Trebina Krasnik (Ravne) 63:8 in pri mladikah Marja Vrtič (Zerjav) 63:2.

Danes je bilo na sprovodu tekmovalje v smuku in slalomu med Zvezničarji in Ravnan in rudnikom Mežice Prehodni pokol so si priborili Ravnančani, ki so imeli v skupni oeni nekoliko več uspeha. Zahtevna proga za smuk je bila dolga 1500 m z 200 m višinske razlike. Med 40 tekmovalci je bil pri članicah najuspešnejši Emil Kamnik s časom 1:23:27, za njim pa Pavel Cesar: 1:35:6 in Viktor Miklavc: 1:38:5. V slalomu je imel najboljši čas Adolf Pustošlemšek 1:02:8 pred Viktorjem Miklavcem 1:03:1 in Mešom 1:03:6. V skupnem plasmanu za alpsko kombinacijo je bil prvi Emil Kamnik z 2:43 točke pred Cesarjem z 8:61 in Miklavcem z 10:10 točke.

V četrtek, petek, soboto in nedeljo bodo na smučiški okoli Crne se zanimive tekme, ki čemur bo prav gotovo pripomogla tudi mednarodna udeležba.

Novi odbor sekcije je sklenil, da se mora vadba v nadaljevanju tekmovalnem tečaju poostri in sredi februarja začeti z novim tečajem, kamor bodo sprejeli vse mladince od 14 let »starejši naprej. Sekcija za vse hitve tekmovalne kluba, da s svojimi izkušnjami priskočijo na pomoč pri vadbi v telovadnici na Učiteljski.

Novi upravni odbor bo skrbel predvsem za množično vključevanje šolske in delavske mladine v svoje vrste, pri čemer bo imel tudi Partizana svojo besedo. Ena prvih nalog društva pa bo gradnja stadiona in športnega doma.

Za poizvedno delo je občni zbor izrekel priznanje svojim članom: Repovžu, Košku, Polcu, Hudomu, V. Vopitniku in še nekaterim tovarišem.

NAMIZNI TENIS Turnir pionirjev v Crnomlju

Na dvodnevem turnirju pionirjev v Crnomlju so sodelovali najboljši igralci iz Crnomlja in okolice. Z prvimi dan tekmovalja so bila presenečenja. Favorita za prvo mesto, Klemen in Jelčičev se tokrat nista izkazala. V finalnem tekmovalju je zasedel prvo mesto Čarman, drugi je bil Težak, tretji Boljkovac, četrta pa Klimec. V igri parov je zmagala dvojica Klimec-Čarman pred dvojico Težak-Boljkovac.

Namiznotenis igralci ZSD Celje so se v Mariboru v prijateljskem dvoboju pomerili z domačim Zvezničarjem. Dvoboj članov se je končal 5:5, medtem ko so mladinci Celja zmagali 6:4, igralci Zvezničarja pa premagale Celjanke 4:1.

Predlog za reorganizacijo olimpiad

Novi predsednik mednarodnega olimpijskega odbora Avery Brundage je poslal pismo vsem olimpijskim komitejem, v katerem predlaga reorganizacijo olimpijskih iger v dveh antičnih tekmovalnih Brundage predlaga, da bi nekatero sporte izvedli iz olimpijskih iger, posamezne predstavili iz letnih v zimskih olimpijske igre ter opustili tekmovalje v vseh sportih, v katerih se bore moštv. Regionalne igre (sezdruženi v vseameriški) naj bi bile kvalifikacija za olimpiado. Po njegovem mnenju morali organizirati tudi druge kvalifikacijske tekme za pridobitev pravice do udeležbe na olimpijskih igrah ter predpisati norme, ki bi jih morali udeleženci izpolniti, če bi si hoteli pridobiti pravico do tekmovalja končno predlaga, da ženske ne bi več tekmovalne na olimpiadah ter da bi omejili število udeležencev za vsako posamezno disciplino.

ŠPORTNE ZANIMIVOSTI V KRATKEM

Vedstvo Dinama je vložilo prihodno probo verifikacije tekme z Botafogom, ki se je končala 3:2 v korist Brazilcev. V protisu je navedeno, da je Botafogo dosegel tretji gol iz čiste ofake pozicije.

V nadaljevanju tekmovalja za pokal Montevideo sta Fluminense (Rio de Janeiro) in Viena igrala nedoločeno 1:1 (1:0).

Na mednarodnem nogometnem turnirju v Kolumbiji je Boca Juniors premagala Rapid (Dunaj) 4:3 (2:1), moštvo River Plate pa 4:1 (2:1).

Danska je v finalu teniškega tekmovalja za »kraljevi pokala« v Stockholmu premagala Švedsko 3:2.

Zmagovalca na velikem mednarodnem ocenjevalnem tekmovalnem avtomobilstvu »Rally Montecarlo«, sta po neuradnih rezultatih Nizozemec Gathoniades in Angliž Wright.

Italijanski listi so objavili izpovedi najboljših nogometnih reprezentanc na svetu. Na prvem mestu je Anglija, nato Madžarska, Francija, Zahodna Nemčija in Jugoslavija.

Švabski list »Sporta« je objavil listino najboljših evropskih smučarjev v alpskih disciplinah. V smuku je Perren (Švice) na prvem mestu z 19 točkami pred Mosterjem (18, Sengerjem 15, Huberjem (vsa Avstrija) 12 točk, v veleslalomu pa ima Mosterler 18, Perren 17, Huertas (Francija) 15 itd. V slalomu ima Mosterler 19, Oberholzer (Zah. Nemčija) 16 točk itd.

Nizozemski hitrostni diralec Brötman je dosegel na 5000 m dolgi progi čas 8:05:6, kar je boljše od svetovnega rekorda.

Nogometni Krima (I. in II. moštvo) imajo redne zimske treninge v telovadnici št. 4 na Taboru, in sicer vsak tork in četrtek od 15:30 do 17. Mladinci in pionirji imajo se gadeleje treninge v gimnaziji na Rakovniku iste dneve kot doslej.

Mestni strelski odbor Ljubljana obvešča vse delegate strelskih družin, da bo redna letna skupščina 23. januarja ob 16 uri v Domu JLA na Trgu OF. — Vabimo tudi prijatelje strelstva.

Košarkarji Zvezničarja iz Ljubljane bodo imeli v soboto 31. t. m. svoj tradicionalni bled-močni pleš. Prireditve bo v dvorani Doma kulture Zvezničarjev (Masarjeva 9). Predprodaja vstopnic v sindikatski dvorani Doma kulture (I. nadstropje).

Dnevne vesti

KOLENDAR Sreda, 28. januarja: Draguš, Dragomil. Četrtek, 29. januarja: Francišek Sal, Branimir.

SPOMINSKI DNEVI 28. I. 1945 — Brigade Toneta Tomšiča, Matije Gubca in Ivana Cankarja predeno na hrvaško ozemlje z namenom, da vpadajo v Irbet nemskim in ustaškim silam, ki so v januarju začele z veliko 4. ofenzivo proti osrednji jugoslovanski partizanski vojski.

CENTRALNI KOMITEJ Ljudske mladine Slovenije sklicuje XVII. plenarno 15. in 16. februarja 1953 v Ljubljani. Dnevni red zasedanja: 1. Razprava o delu in življenju mladine v občini. 2. Pripombe na predlog statuta LJM. 3. Sprejetje proračuna za leto 1953.

Odvetniška zbornica v Ljubljani se je preselila na Cankarjevo cesto št. 5, prvo nadstropje desno. Začasni je sifon priključen na glavno centralno Ministrstva za finance LRS.

Doktorju medicine Evgenu Vavkenu čestujeta prijatelji ob njegovi promociji. 678-a

Zvijeljepis maršala Tita izava Cankarjeva založba. — Sporočamo vam, da bo zvijeljepis maršala Tita, ki ga je napisal Vladimir Dežijer in ki je vzbudil tolikšno zanimanje po svetu in doma, zdaj v slovenski Cankarjeva založba. Založba bo v kratkem razpisala za to obsežno delo subskripcijo in razpisuje naročnike.

Vpisovanje v Delavsko gimnazijo za novince 2. 3. februarja od 10 do 12 in od 17. do 19. ure. 643-n

XIII. Skok čez kožo, združena ruderarjev in metalurgov in TVS v Ljubljani bo dne 7. februarja. Vabimo podjetja, da nam čim prej javijo število delegatov. Za vožnjo z železnico je odobren 50% popust v II. in III. razredu bžih in potniških vtiakov od 3. do vključno 13. februarja. Na odhodni postaji zahtevajte obrazec K-13. Skokov odbor.

Kozmetična maska »Teint Belle« da svojem obrazu svež in mladosten obraz. Dobi se v trgovinah s kozmetiko. 497-n

GLEDALIŠČE OPERA

Sreda, 28. januarja ob 20: Puccini: »La Boheme«. Zaključena predstava za ZSJ.

Četrtek, 29. januarja ob 20: Sutermeister: »Tomeo in Julija«. Abonma red A.

Petek, 30. januarja ob 20: Križar: »V agoniji«. Abonma red K.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA. Gledališka pasaža

Sreda, 28. januarja ob 20: C. A. Puget: »Srečni dnevi«. Izven.

Četrtek, 29. jan.: zapro (generalka). Petek, 30. januarja ob 20: Roussin: »Kadar pride otrok«. Premiera. — Izven.

Sobota, 31. januarja ob 20: Roussin: »Kadar pride otrok«. Izven.

Nedelja, 1. februarja ob 15: N. Krasna: »Draga Ruth«. Izven.

Ob 20: J. Anouilh: »Popotnik brez prijatke«. Izven.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE LJUBLJANA — MESTNI DOM

Sreda, 28. januarja ob 20: Hašek-Reiman: »Dobri vojak Svejk«. — Red premierski.

Četrtek, 29. januarja ob 20: Hašek-Reiman: »Dobri vojak Svejk«. — Izven.

Sobota, 31. januarja ob 20: Hašek-Reiman: »Dobri vojak Svejk«. — Red sobota.

Nedelja, 1. februarja ob 16: Tone Gaspari: »Gorski mož«. Popoldniška predstava.

Ob 20: Hašek-Reiman: »Dobri vojak Svejk«. Izven.

Prodaja vstopnic pri blagajni v Mestnem domu.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE — MARIONETE

Lestvikov trg (Sentjakobski trg) Sreda, 28. januarja ob 17: Malik: »Zogica Marogica«.

Četrtek, 29. januarja ob 17: Tauer-Novy: »Moja in živali«.

Petek, 30. januarja: zapro.

Maribor je močno šahovsko središče

V nedeljo je bil v Mariboru občni zbor Mariborskega okrognega šahovskega odbora, čigar področje obsega poleg Maribora-mesta in okrajne šahovske Slovenj Gradca, Ptuj, Ljutomer in Sobota. Peročila na obnem zboru so potrdila, da znano dejstvo, da je Mariborski OSO najmlajši večji v Sloveniji. Vključenih je 40 društev, klubov in sekcij, s skupno 1907 člani, od katerih ima že 1043 kategorije. V poljubnem letu je odločil skoraj izključno sam. Najniške posle vzorno vodi tov. Reinsberger, kateremu je občni zbor izrekel posebno priznanje. Pri voditvi je bil izvoljen v glavnem dolžnik odbor, predsednikom dr. J. Nemcem in tajnikom J. Reinsbergerjem.

Sobota, 31. januarja ob 17: Tauer-Novy: »Moja in živali«.

Nedelja, 1. februarja ob 11: Malik: »Zogica Marogica«.

Ob 17: Tauer-Novy: »Moja in živali«.

Ob 20: Poci: »Carobne gosle« — (Samo za odrasle).

Prodaja vstopnic za vse predstave pri blagajni Mestnega gledališča od 11 do 12:30 v Gledališki pasaji in pol ure pred vsako predstavo.

KONCERTI

Beograjski pianist Zdenko Marovič koncertira v Filharmoniji v tork, 3. februarja. V prvem delu sproveda igra Beethovenovo »Appassionato« in Brahmsovo variacije. — Vstopnice v koncertni poslovanju.

V abonmajski koncert v petek, 30. decembra za abonma A, v ponedeljek, 2. februarja za abonma B, ob 20:15 v Unioni. Dirigent Bogo Lesič, solista Boris Campa — flauta in Jože Pikelj iz Beograda — harfa. Vstopnice od 30 do 100 din v Filharmoniji.

Učiteljski pevski zbor koncertira drevi v Celju, jutri, v četrtek v Ptuj. 680-n

PREDAVANJE

O fotonicah bo predaval v sredo, 28. januarja ob 20 v fizikalni predavavnici na Univerzi ing. Evgen Kanský, asistent TVS Društvo metalurgov in fizikov. 654-n

Biološka sekcija Prilagoditvenega društva prired. v četrtek, 29. januarja ob 20 v fizikalni predavavnici Univerze predavanje: »Botanične zanimivosti iz Slovenije in Crne gore«. Predaval bo prof. Viktor Petek. Predavanje bo spremljalo Okoli 150 barvnih diapozitivov. Takoj po predavanju pisanje stanek biološke sekcije. Vabijo vsi. 672-n

RADIO

SPOROČ ZA SREDO Poročila ob: 5:45, 6:30, 12:30, 17:00 in 22:00 — 12:00 Mal: koncert vednih melodij; 12:45 Zabavna glasba; 13:00 Z obiskov pri pionirih; 14:15 Javna oddaja za delovni kolektiv tovarne »Zigala« v Kranju (prenos z Kranja); 15:15 Zabavna glasba; 15:50 Znanstveni nasveti; 16:00 Iz zakladnice Nadel L. v Beethovna; 17:10 Igrajo veseli godci; 17:30 Veliki pevc; v znanstveni vlogah; 18:30 Zunanje politični fejtongi; 19:00 Radijski dnevnik in objave; 19:20 Glasbena medijra; Okoli 150 barvnih diapozitivov. 20:00 Vladimir Majakovski: Veliki pranje — radijski igra; 21:00 Večerni sprej orkestralne glasbe; 22:15 do 23:00 Igrajo plesni orkestri.

OBVESTILA

Z ozirom na predloženo turistično sezono v letu 1953 je nujno potrebno, da v pripravah in izvedbi programa sodelujejo vse ustanove, podjetja in društva v Ljubljani. Zato sklicuje Mestni ljudski odbor skupaj s turističnimi ustanovami, podjetji in društvi konferenco, dne 28. januarja letos ob 19:30 v mali dvorani »Unions«. Pravočasen in skupen nastop vseh, za urizen pomembnih čimteljev v Ljubljani, bo temeljni vprašanje. Poizvedite turistični razmer, tako v pogledu udeležbe mesta, kakor tudi v kulturnem odnosu napram turistom. Turizem zavzema v našem gospodarstvu pomembno mesto in ga bomo vestranski podprli. Zato pošljite na konferenco ljudi, ki bodo s predlogi podprli splošno prizadevanje za dvig turizma. 683-a

MARIBOR

DEZURNA LEKARNA: »Center, Gosposka ulica 12.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE: RADIO MARIBOR Sreda, 28. jan. ob 19:30: Donizetti, »Don Pasquale« 218.

Sreda, 28. januarja: 16—16:30 Popularni simfonični koncert; 16:30 do 16:40 Poslušajte domačo poročila; 16:40—17: Zabavna glasba, vmes objave in oglasi.

KINO MARIBOR

PARTIZAN: makedonski film: »Prosinjak«. UDNARNIK: meh. film: »La Malquerida« s tednikom — POBREŽJE: avstr. film: »Kogar bogovi ljubijo« s tednikom. — STEDENCI: amer. film: »Hisa na 92-ih cestih« s tednikom.

MESTNI KINO PTUJ Franc. film: »Pravici je zadoščeno«.

UMRLI

Za vedno nam je zapšla naša zla, predobra mama, majkica, sestra, svlačnja MINKA KARTIN, rojena KNEZ, K večnemu počitku jo bomo položili v četrtek, dne 29. januarja ob 15 na Pobrežju v Mariboru. — Globoko žalujemo: hčerka Marija Senčar, sinova dr. Ksvaver in dr. Peter, sestra Elizabeta Marjaha, brat Franc Knez in ostalo sorodstvo. Prosimo tega sozolja.

Sporočamo, da nam je nepričakovno umrl ljubljani sin in brat MATIJA BAJEC, dječik III letnika PŠI tole v Ljubljani. Pogreb bo v sredo, 28. januarja 1953 ob 14:30 iz Andrejeve kapelice na Z. b. b. Zabujo: atek Andrej, mama Milica, brata: Merjan in Božič ter ostalo sorodstvo.

Podružnica Slovenskega zdravniškega društva v Mariboru naznanja žalostno vest, da je umrl njihov dolgotrajni član DR. LOJZE PIRNAT, zdravnik v Sentižu. Pogreb pokopnika bo v sredo 28. januarja 1953. — Ohranili ga bomo v trajnem spominu.

Umrl je naš dragi oče, stari oče, brat JOŽE DOMP iz Jurklostra. Pokopali ga bomo v sredo, Zalujoči ostali - Celje, Zagreb, Beograd, Bled, Skofja Loka, Maribor.

ZAHVALE

Iskrena zahvala vsem, ki so spremlili blagaja pokopnika AL-FREDA BIBER na njegovih zadnjih poti, darovali vence in cvetje. Pokopali ga bomo v sredo, Zalujoča žena Irma Biber, roj. Koželj, sinova Jože in Mitja ter ostalo sorodstvo. Ljubljana, 26. januarja 1953. 660-1

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so nam ob trpljenju naša debla pomagali. FRANKO pomagali, z nama soustvovali, jo spremlili na njen poslednji dom, posebno vsem darovalcem vencev in cvetja, njenim stanovskim tovarišem za številno meserja za abonma A, v ponedeljek, 2. februarja za abonma B, ob 20:15 v Unioni. Dirigent Bogo Lesič, solista Boris Campa — flauta in Jože Pikelj iz Beograda — harfa. Vstopnice od 30 do 100 din v Filharmoniji.

MALI OGLASI

SPREJMEMO strojno tehniko — vsakega lažnjaka konstrukcijskih del, strojno in električno. Ponudbe je poslati na Mehaniko podjetje lesne proizvodnje Ljubljana, Tržaška cesta 69. 1150-1

ZDRAVNIŠKO SPREJMEMO Ljudski odbor mesta Zenice, in sicer: zdravnik kirurga — specialista, zdravnik-otokologa — specialista, zdravnik — specialista za otroške bolezni in zdravnik rentgenologa. Stanovanje preskrbite, plača po uredbi, vse ostalo po sporazumu. V mestu so ugodni pogoji za privatno prakso. Zanimostni zdravniki, ki imajo ponudbe, odnosno prošnje Narodnemu odboru mesta Zenice, sekretariatu za narodno zdravje in socialnu politiko. 1067-1

5-TONSKI TOVORNI AVTOMOBIL na nafto kupimo. Ponudbe pošiljate na naslov: »Trevsko« podjetje za izdelavo in delovanje časa. DIJAKINJA išče sobo. Dopise na oglasni oddelek pod: »Plačam dobro«. 1210-9

MOSKEGA UPOKOJENCA vzamem brezplačno v oskrbo za pomoč v gospodarstvu in delovni. Ponudbe pošiljate na oglasni oddelek pod: »Najemna in oglasna delovna mesta«. 1218-9

OMARO s premičnimi vrati in tekljano železno tlo kupim. — Sattler, Tišova 47a, lokal. 1500-5

DRESIRANEGA OVČARJA — članom Brce, Miklošičeva cesta 120-4

TRISOBNO STANOVANJE v Portorožu zamenjam za dvoobno v Ljubljani, Bricej, Miklošičeva cesta 22. 1268-9

KUPIMO dobro ohranjen, brezhben avtomobil poudarjen. Ponudbe pošiljate na oglasni oddelek pod: »Zmaga nad zlo«. 1210-9

BRIVSKEGA POMOČNIKA (co) — sprejem po dogovoru ali takoj. Ponudbe na oglasni oddelek pod: »Zmaga nad zlo«. 1210-9

GOSPODINSKO POMOČNICO (lahko upokojenka), išče tričlansko družino brez otrok. Nastop 1. februarja. Dr. Gregorčič, Restjeva cesta 5. 1246-1

OTAVO IN KOPALNO PEČ prodam. Lepodvorska 15. 1238-4

KONJARJA srednjih let, spremenimo z ugodnimi pogoji v službo. Cesta v Mestni log 15, dnevno od 11. do 13. ure. 1244-1

NAGRADO DOBI, kdor mi preskrbi opremljeno sobo v centru. Ponudbe na oglasni oddelek pod: »Najemna in oglasna delovna mesta«. 1218-9

GOSPODINSKO POMOČNICO — sprejem s 1. februarjem. Naslov v oglasnem oddelku. 1243-1

IZGUBLJENO MOSKO KOLO, rjava barve, se dobi: Silber Miha, Cegljeva 8, p. Nško. 1234-10

POSTREZNIKO za dopolnilno školenje. Hirska 27-III, levo. 1226-1

NAJDIŠČELO rjava denarnice izgubljene 24. januarja popoldne od Doma JLA do Tabora prosim, naj vrne dokumente. 1224-10

TOVORNI AVTO — 6-cilindrski, nosilnost 1,5 tone, brezhiben proda Lah, Storje, — pošta Senjane. 1221-4

</